

Kai laiko nelieta nė trupinių

Laureatas Albinas Baranauskas apie savo romaną ir rašytoją šiose dienose

Artėjant tradicinei "Draugo" literatūrinės šventės - koncerto iškilmei (ji rytoj, kovo 14 d., 3 val. popiet, Jaunimo centre, Chicagoje) šiemetinių romano konkurso laureatą Albiną Baranauską užkalbinome vienu kitu artimos temos klausimu. Kai, anot paties rašytojo, plunksnos darbams bei jų apmąstymams laiko čia nelieta nė trupinių, tebūna tad ir mūsų pokalbis be ilgų įvadų ir be barokinių pagy-

— Jei tikėtis juri komisijos pirmininko savo interview "išduota paslaptimi", Jūsų premijuoto romano įvykiai pinasi vo-
kiečių okupuotame Vilkaviškyje. Žinome, kad ir Jūsų tėviškė yra netoli šio Suvalkijos miesto, o kadaise teko baigti ir jo gimnaziją. Sakom, kad esate vienas iš jaunesniųjų, taip gausių šios gimnazijos pasaulin išleistų literatū. Sakykite, kuri būtų to "stebuklo" priežastis, kad tokiu trumpu nepriklausomybės ir pastarojo karo laikotarpiu ši mūsų provincijos gimnazija padovanojo lietuvių literatūrai taip apšvičius talentų, kaip jokia kita šios rūšies švietimo institucija? Juk, rodos, šis mūsų tėvynės kampas nesigarsino tokiomis gamtos grožybėmis, kaip Zarasai ar Anykščiai, kaip Nemuno pakrantės ar pajūris, nebuvo ir jokių išskirtinių kultūros centrų, jokių ypatingų reiškinių, skatinančių šio kampo augintinių literatūrinę kūrybą. Kaip Jūs manytumėte, kas buvo tiems gausiems plunksnos vilkaviškiams, įprastai kalbant, įkvėpimo šaltiniai ir kas specialiai Jus palenkė literatūrai?

— Sunku pasakyti, kas bus buvęs tas pirmasis akstinas, pakreipęs Vilkaviškio gimnazistus į literatūrinę kūrybą. Koks nors asmuo, įvykis, ar institucija bus kada nors padarę visai gimnazijai tokios stiprios įtakos, kad net man atėjus į ją 1938 metais poezija, ir bendrai literatūra, mokiniams reikė tik, kiek dabartiniam amerikiečių aukštesniųjų mokyklų mokiniams reikšia "Beatles". Tačiau tada šis sąjūdis jau buvo pakrypęs

Rašytojas Albinas Baranauskas, keturioliktoji "Draugo" romano konkurso laimėtojas.

į pakalnę. Prieš mano paties akis per porą paskutinių nepriklausomybės metų poezija mūsų gimnazijoje užleido vietą tada taip išgarsintam ir taip stropiai skleidžiamam krepšiniui.

Nemanyčiau, kad gamtovaizdis gali turėti didesnės įtakos talento formavimuisi. Jei taip, tai šveicarai turėtų būti didžiausieji poetai visoje Europoje. Tačiau kas sako, kad Suvalkijos gamtovaizdis nepasižymi grožiu, tas bus nesilankęs nė Gražiškioje, nė Alksnėje, nė Pajonyje, nė Vištytyje.

Nežinau, kas bus mane paskatinęs rašyti. Gal Adomo Mickevičiaus poezija. Vienaip ar kitaip, mūsų namuose literatūra buvo labai vertinama, ir knygos meilė man buvo įdiegta dar prieš išmokstant skaityti.

— Skaitytojui bus, be abejo, labai smalsu sužinoti ir šio Jūsų premijuoto romano aplinkos ir veikėjų, ypač dviejų pa-

grindinių, genezę. Ar nėra romane tam tikro kiekio ir autobiografinių pėdsakų, kada puslapiuos jauti tokią intymiai šiltą nuotaiką?

— Kaip pamatysite, svarbiausias knygos veikėjas yra mergaitė: vadinasi, žodis "autobiografija" čia nederėtų. Galiau užtikrinti, kad nė vienas iš veikėjų nėra nužiūrėtas iš gyvų asmenų, ir kad nė vienas įvykis nėra, sulig mano žinojimo, kada nors tikrai atsitikęs. Ta, kaip sakote, "šilta nuotaika", tai bus ne kas kita, kaip fonas, kurį, neslėpsiu, pasirinkau panašų į Vilkaviškį dėl to, kad lengviau įsivaizduočiau įvykių pažįstamoje aplinkoje. Tačiau tiek visame romane ir tėra tikrovės — tikrai fonas. Karklupėnai, tarp kitko, yra autentiškas vietovardis, toks buvo vienas senas ir garsus kaimas kažkur tarp Virbalio ir Vištyčio. Tikriausiai būsite apie jį girdėjęs ir Pats.

— Pranešimuose apie konkursą premijuotojo Jūsų romano vardas buvo skelbiamas "J ir J", bet dabar jau atspausdintos knygos viršelyje romanas pavadintas "Karklupėnuose". Kodėl pakeitėte jo vardą?

— Vardą pakeičiau, prispirtas leidėjų. Mat, senasis vardas jiems atrodė per daug neaiškus, kone matematiška abstrakcija. Tad ėmiau pavadinti jį sukonkrečiau.

— Visa ligšiolinė, mums žinoma, Jūsų kūryba plaukė, sakytume, labiau įprasto ir tradicinio pasakojimo vaga, nesišlaikydama moderniosios ir

(Nukelta į 4 psl.)

Literatūros ir muzikos paraštė

Kada ima skleisti gražiausieji kultūros žiedai

Kasmetinės ir tradicinės "Draugo" literatūros šventės ir koncerto išvakarėse negali žmogus atsikratyti malonaus jausmo, kad vis dėlto esame dar gyvi, jeigu jau net keturiolika

metų iš eilės kultūrinės brandos egzaminą puikiai išlaiko ir rašytojai, ir mecenatai, ir leidėjai, kompozitoriai ir vokalistai. Šias mūsų kultūros sritis akcentuojantis kasmetinis įvykis, kasmetinis pakilios kūrybinės nuotaikos siūbtelejimas man vis primena sodriai bręstančios laisvosios Lietuvos paskutinįjį penketį, kada Vasario 16 išvakarėse į Kauno valstybinį teatrą, į valstybinės literatūros premijos įteikimą ir koncertą suplaukdavo šviesi dailiojo žodžio mylėtojų minia. Deja, šiandien Lietuvos okupantui tokia lietuviškosios kultūros demonstracija būtų didžiai neparanki. Todėl pokario metais bandytos ten atgaivinti valstybinės literatūros premijos greitai buvo vėl numarintos ir palaidotos. Šitokioje situacijoje kasmetinė "Draugo" literatūrinė šventė lyg ir įgauna anų didžiųjų Kauno ir Vilniaus literatūros vakarų tęstinumo tradiciją ir prasmę.

Mane jaudina antikinių graikų kone religinė pagarba dailiam žodžiui literatūroje bei muzikoje. Tragedijos autorių varžybos ir laurus laimėjusių veiklų išpildymai Dionizo šventėse juk žymi anos kultūros aukso amžių. Ir man vis dingojas, jog tada, kai tauta dailių žodžių ir muziką ima laikyti kasdienine savo dvasios duona, tik tada ima skleisti patys gražiausios jos kultūros žiedai. Tad ir su pagarba kadaise Austrijos Gra-

"VILNIAUS VARPAI" LITERATŪROS IR DAINOS ŠVENTĖJE

Ką solistė Lilija Šukytė dainuos Chicagoje ir kokie jos ateities planai.

Solistė Lilija Šukytė, rytoj, 3 val. popiet, dainuojanti "Draugo" dailiojo žodžio šventėje - koncerte Jaunimo centre, Chicagoje. Nuotrauka "Bella Studio"

riu prisipažinti, kad buvo gana sunku nusikratyti pagundos dainuoti operines arijas, kurias šiaip daug mieliau pildau. Bet tai būtų buvęs nusižengimas

prieš gerą koncertinį skonį!

— Ką galėtumėt pasakyti apie lietuviškąją šio koncerto programą dalį?

— Ja noriu pagerbti Chicagoje esančius mūsų kompozitorius — Jakubėną ir Markaitį. Markaičio, kaip dvasiško, kūriniai yra įspūdingai gili. Dainuosiu soprano ir mezosoprano arijas iš jo kantatos "Vilniaus varpai" ir "Pastoralę". Kontrastui pasirinkau dvi linksmas Jakubėno dainas "Na tai kas" ir "Baltosios piršlybos".

— Kaip vertinate savųjų rečitalių publiką?

— Maloniausia dainuoti yra publikai, turinčiai aukštą muzikinį supratimą, arba publikai be jokių muzikinių kvalifikacijų, vien nuoširdžiai mėgstančiai dainas. Miesčioniškas publikos skonis ir nieko nežinantis "žinovai" tik apsuksina, sukelia pyktį ir atima entuziazmą dainuoti. Tačiau kiekvienoje, kad

ir nedėkingiausioje publikoje, vis yra bent keli asmenys, kurie koncerto klausos iš visos širdies. Tiems žmonėms dainininkas ir yra įpareigotas atskleisti visą savo meną.

— Kokie išpūdziai iš pastarojo Kanados dainininkų konkurso?

— Šiais metais CBC talentų pasirodymuose laimėjau II-ą vietą. Iš visos Kanados čia būna išrinkti du geriausi dainininkai, kurie finale dainuoja su CBC simfoniniu orkestru per CBC radijo tinklą. Finalinės varžybos vyksta Montrealyje. Dabar esu angažuota įvairiems dainavimams per CBC radiją.

— Kokia Jūsų nuomonė apie 20-to šimtmečio muziką aplamai?

— Muzika yra gyva žmogaus jausmo apraška. Ji keičiasi su kiekvienu šimtmečiu ir kiekviena kultūros raida. Būtų klaidinga užmerkti akis prieš dabartinio šimtmečio muzikinę kūrybą, nors ji ir atrodytų kai kam nesuprantama. Savo programoje specialiai parinkau du lietuvių dabarties muzikos atstovus — Markaitį ir Jakubėną — nors jie ir nėra fanatiškai "modernūs".

— Kokie kompozitoriai Jums labiausiai patinka? Koks muzikinis "žanras" Jums arčiausiai prie širdies?

— Labiausiai man patinka opera ir, jei sąlygos leis, norėčiau siekti operinės karjeros. Tačiau kiekvienam šios rūšies menininkui yra privalomi ir dainos rečitaliai, kurie ne tik tobulina bendrą muzikalumą, bet ir padeda dainininkui operoje. Mėgiamausi mano tarptautiniai kompozitoriai — Puccini, Verdi, Mozart, Wagner. Iš lietuvių labiausiai mėgstu K. V. Banaitį.

— Po visos eilės pasisėkimų, kokie yra Jūsų ateities planai?

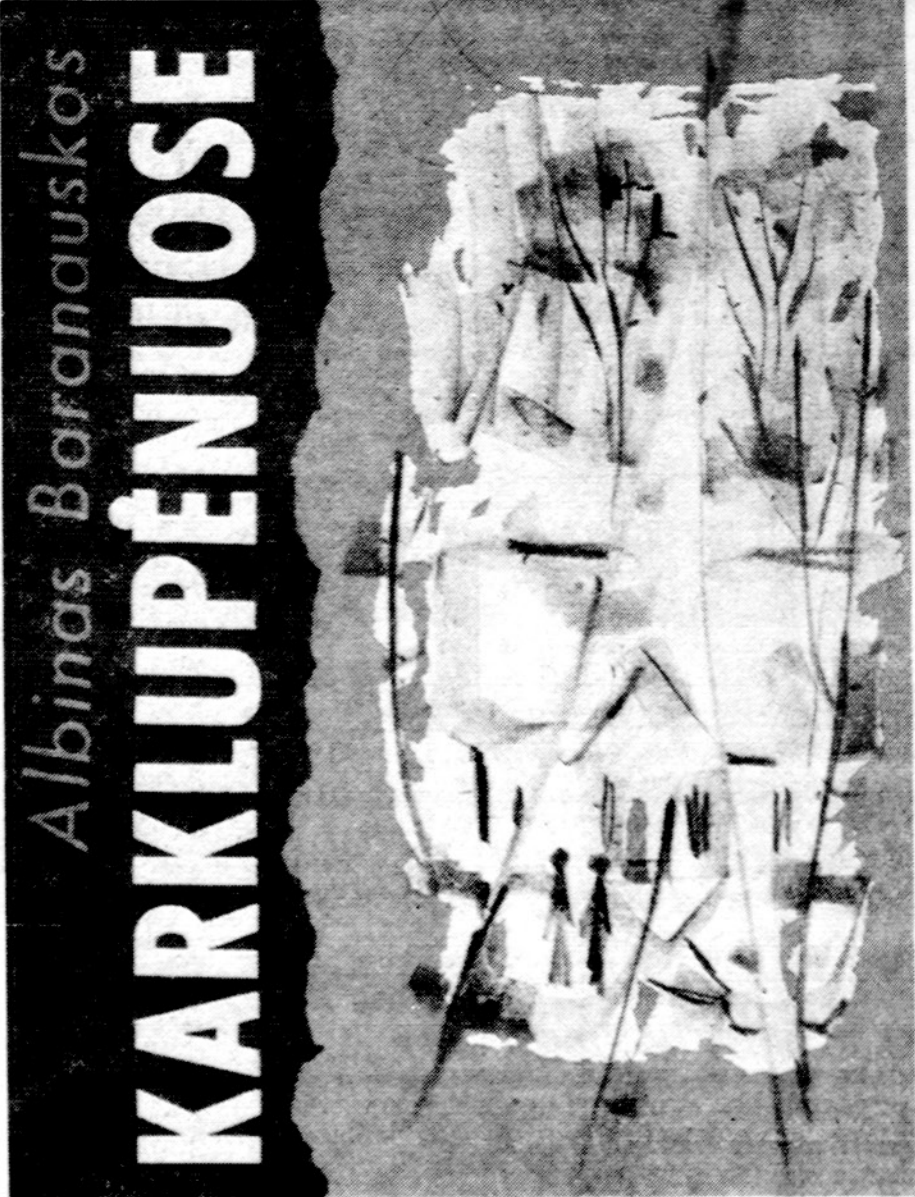
— Jų yra daug.

Vasario 18 d. filmavau televizijos programą su Renata Tebaldi ir baritonu Louis Quilico. Jau 1964 metais Sadlers Wells operos direktorius Hammond siūlė man kontraktą su Sadler's Wells opera Londone. Kadangi buvau tik antruoje studijų metuose, kontraktą nepriėmiau.

(Nukelta į 2 psl.)

Šiame numery:

- Literatūros ir muzikos paraštė.
- Kai laiko nelieta nė trupinių.
- "Vilniaus varpai" dailiojo žodžio koncerte.
- Lietuviškojo švietimo tvirtovė.
- Knygos "Vienų vieni" recenzija.
- K. Zoromskio parodų programa.
- Stasės Šakytės eilėraščiai.
- Dar dėl lituanistikos.
- Pagerbtas lietuvis muzikas.
- Kultūrinė kronika.
- Moterų gyvenimas.

Premijuotojo A. Baranauskos romano "Karklupėnuose" viršelis, pieštas Pauliaus Jurkaus. Knyga jau bus galima įsigyti premijos įteikimo iškilmeje rytoj.

Keturioliktoji "Draugo" romano konkurso juri komisija, atžymėjusi Albino Baranauskos romaną. Pirmoje eilėje iš kairės į dešinę: Nėlė Mazalaitė, kun. V. Bagdanavičius, MIC, posėdyje, kaip stebėtojas, atstovauja "Draugui", komisijos pirm. Pr. Naujokaitis; antroje eilėje iš kairės į dešinę: Alf. Samušis, komisijos sekret. P. Jurkus ir prof. J. Brazaitis. Nuotrauka Vyt. Maželio

LIETUVIŠKOJO SVIETIMO TVIRTOVĖ

15 metų Chicago Aukštesniajai lituanistikos mokyklai

JUOZAS MASILIONIS

1949 m. pavasarį ir vasarą į Pašauskas. Nuo 1954 m. spalio Chicago atvažiavo daugybė lietuvių tremtinių iš Vokietijos ir kitų kraštų. Rudenį, pradėjus vaikams eiti į mokyklas, daugeliui tėvų kilo mintis, ar nebūtų galima įsteigti kokios nors formos aukštesniąją lituanistinę mokyklą. Šis klausimas, be abejo, buvo tėvų svarstomas įvairiausiose vietose ir visokiomis progomis, todėl nustatyti, kas pirmiausia šį klausimą iškėlė, būtų tuščias darbas.

Sumanymas ėmė konkrečiau realizuotis tik tada, kai buvo atsiremta į Mokytojų sekciją, suorganizuotą 1949 m. lapkričio 12 d. prie Lietuvių tremtinių draugijos, kuriai tuo metu vadovavo kun. A. Stašys. Mokytojų sekcijos valdyba (pirm. St. Rudys, vicepirm. D. Velička, sekr. dr. A. Šešplaukis, narys dr. P. Jonikas) aukštesniosios lit. mokyklos klausimą svarstė savo posėdžiuose ir ieškojo ryšio su tėvais. Tėvams pritarus, sekcijos pirm. St. Rudys pakvietė mokytojus, ir gavus patalpas Šv. P. M. Nekalto Prasiidėjimo parapijos mokykloje Brighton Parke, darbas buvo pradėtas 1950 m. kovo 11 d.

Pirmą dieną susirinko apie 50 mokinių ir 5 mokytojai: vedėjas St. Rudys, tikybos mokyt. kun. J. Kidys, S. J. lietuvių kalbos — dr. P. Jonikas, lietuvių literatūros — B. Babrauskas ir Lietuvos istorijos — dr. V. Sruogienė. Atidaromąją kalbą pasakė ved. St. Rudys, po to kalbėjo visi mokytojai, o dr. P. Jonikas skaitė paskaitą apie J. Jablonskį.

Ir taip prasidėjo darbas, ne nutūkęs per penkiolika metų, turėjęs daug rūpesčių ir vargų, bet ir palikęs Chicago lietuvių gyvenime neišdildomų pėdsakų. Sukakties proga pažvelkime į suglaustą Chicago Aukšt. lit. mokyklos istoriją (Plati istorija bus šių mokslo metų mokyklos metraštyje).

Patalpos

Vienas iš reikalingiausių mokyklai dalykų — patalpos. Besikurianti ir beauganti mokykla dėl jų turėjo daugiausia vargų ir rūpesčių. Kurdami mokyklą, steigėjai kreipėsi į prel. A. Brišką, Šv. P. M. Nekalto Prasiidėjimo parapiją, kleboną, ir jis leido naudotis savo parapijos pradžios mokyklos patalpomis. Šiose patalpose mokykla išbuvo ligi 1952 m. galo.

Nuo 1953 m. pradžios ligi 1954 m. spalio 9 d. mokyklą priėmė Šv. P. M. Gimimo par. klebonas kan. (dabar prel.) J.

Chicago Aukšt. Lit. mokyklos 1964-65 m. m. pirmieji mokiniai. Pirmoje eilėje (iš k. į d.) sėdi: Z. Bilaitis (7), A. Pavilaitis (5B), G. Vilkaitis (7), mokykl. dir. J. Masilionis, E. Aglinskaitė (7), M. Baranauskaitė (5A) ir B. Lieponytė (5B). Stovi: I. Šnekytė (6B), O. Čičikas (8B), V. Rubytė (8A), L. Alenskas (6A), R. Lampsytė (8A), R. Černius (6A) ir A. Saulytė (5A). V. Noreikos nuotr.

jaunimo, besimokančio amerikietiškos mokyklose, žinias taisyti lituanistiniais dalykais, kurių būdavo mokoma vyr. lietuviškos gimnazijos klasėse ir kun.

ruos. O ką jau bekalbėti prie aukšto lygio dainos rečitalius. Užtenka tik dirbti tiksliai, kiekvieną savaitę laikraščiuos skelbiamas programos.

Zvelgdami į kitus, jokių būdu nemenkiname savųjų pastangų. Juk mes ne vienu atveju sumgebame padaryti nedėkingose išsivijos sąlygose tai, ką kitos tautos laimi nuosavoje žemėje ir daug palankesnėje aplinkoje. Mūsų rašytojai ir mūsų muzikos pasaulio žmonės duoklę bendram tautos kultūros aruodai sąžiningai atiduoda kiekvienais metais, kiek tik jų jėgos leidžia. Tebūna tad vienintelis pageidavimas, kad ir visa lietuviškoji visuomenė neliktų kurčia tam, kas ypač padaro žmogų rašytojai ir tauta tauta pakeliamą į jį dvasios išsiskleidimo viršūnę.

K. Brd.

Chicago Aukšt. Lit. mokyklos mokytojai. Pirmoje eilėje (iš k. į d.) sėdi: N. Pupienė, kun. A. Kezys, S. J., sekr. A. Simaitienė, dir. J. Masilionis, vice-dir. I. Serapinas, A. Rūgytė, Stovi: D. Velička, dr. V. Literskis, B. Prapuolenis, V. Liulevičius, A. Dundulis. Nuotraukoje trūksta E. Jasaitienės, kun. J. Raibuzio, S. J., I. Smieliauskienės ir Z. Visockienės.

rių, jie čia, ir geriausius norus turėdami, negauna. Dėl to klasės buvo pavadintos vyr. liet. gimnazijų klasių vardu: 5, 6, 7 ir 8, o dėstomųjų dalykų branduolį sudarė tikybą (R. kat.), lietuvių kalbą, lietuvių literatūrą ir Lietuvos istoriją. Tik tu keturių dalykų buvo mokoma nuo pat mokyklos įsikūrimo ligi 1952-53 m. m. pabaigos. Nuo 1953-54 m. m. pradžios dainavimas, tautiniai šokiai ir i. m. m. pabaigą — Lietuvos geografiją.

Nuo 1956-57 m. m. pradžios įvestas dar vienas dalykas — tautodailė, o nuo 1965 m. vasario 13 d. — skaitymas.

Programos

Pačioje pradžioje mokykla laikėsi tradicinės Lietuvos gim-

me tėvų susirinkime priimtas, užbaigiant kai kuriuos ilgiau užsėdusius nesutarimus ir išlyginant nuomonių skirtumus.

Direktoriai

Pirmuoju mokyklos direktoriumi, kuris, berods, vadinosi vedėju, buvo St. Rudys. Jis nuo 1950 m. rudens direktorium paskyrė B. Babrauską, kuris tas pareigas ėjo ligi 1955 m. rugsėjo 2 d. Jo laikais buvo apsvartytos ir priimtos mokyklos programos ir statutas.

Priėmus statutą, trečiuoju direktorium buvo 1955 m. rugs. 2 d. išrinkta A. Rūgytė. 1957 ir 1959 m. ji buvo perrinkta. Jos rūpesčiu ir pastangomis mokykla įsigijo inventorių už apie 7000 dol. Taip pat jos rūpesčiu suor-

kun. J. Raibuzis, S. J., 1960-61 m. m. J. Masilionis ir nuo 1961-62 m. m. pradžios A. Simaitienė.

Mokytojai

Nuo mokyklos įsikūrimo 1950 m. kovo 11 d. ligi 1965 m. kovo 11 d. — penkiolikos metų tarpe — ilgesnį ar trumpesnį laiką yra dirbę 52 mokytojai: D. Augienė, B. Babrauskas, A. P. Bagdonas, Vl. Baltrušaitis, L. Brazdienė, V. Cibavičius, A. Dundulis, (Nukelta į 4 psl.)

P. ŠILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protezistas
Aparatų-Protezių, Med. bandalų, Spec. pagalbos kojoms (Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PROspect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštadienį 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGŲ
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Šeštadienį 10-11 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WAlbrook 5-5076

Res. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGŲ
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma ligonius pagal susitarimą. Jei neatšiliepi, skambinti MI 3-0001

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PROspect 8-1117
Resid.: 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGŲ
2801 West 63rd Street
Kampus 63-608 ir California
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštadieniais 2-4 val. Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4042
Resid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No Liberty Street,
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2333
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Tel. ofiso HE 4-5758; rez. HI 5-3225
DR. S. E. M. BUDRYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9, vak. penkt. 10 v. r. iki 9 v. v. Šeštadienį 10 v. r. iki 1 v. popiet. Ligonius priima pagal susitarimą

Tel. ofiso 735-4477; rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Rez. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGŲ
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670.
Valandos pagal susitarimą. Jei neatšiliepi, skambinti MI 3-0001

"Vilniaus varpai" literatūros ir dainos šventėje

(Atkelta iš 1 psl.)

Šiais metais turio daug vertingų operinių pasiūlymų, kuriuos paskelbsiu, pasirašius kontraktus. Galui tik pasakyti, kad netrukus (greičiausiai vėlybą rudenį ar žiemą) išvyksiu neribotam laikui į Europą...

Siuo metu rimtai dirbu prie Healy William operos "DEIRDRE", kurios pasaulinė premjera įvyks balandžio mėnesį. Joje turiu titulinę "Deirdre" rolę.

Turėsime ar neturėsime progų kada nors ir kur nors ana Sukytės — Deirdre pasauline pramjera pasigrožėti, tačiau rytoj, kovo 14 d., 3 val. popiet, Jaunimo centre, Chicagoje, visiems yra reta proga čia pat jos balsą išgirsti.

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-8887
DR. B. GAIZIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Šeštadienį 12-3 v. p. p. Trečiadieniais uždaryta

WA 5-2017
DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2737 West 71st Street
VAL.: kasdien nuo 6-8 val. vakaro. Šeštadienį nuo 10 iki 12 valandos. Trečiadieniais uždaryta. Pacientus priima pagal susitarimą.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PROspect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
J O K S A
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v. Šeštadienį nuo 1 iki 4 val.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta.

Tel. GROvehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9-12 ir 1-9 v. p. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienį uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
VAL.: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį ir šeštadienį tik susitarus.

Ofiso PR 6-1795, Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGŲ
2300 West 51st Street
Oakley Medical Arts
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 2-4 ir 6-9 v. p. pagal susitarimą

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antr., ketvirt., ir penktadienį nuo 12-4 p. p., 6:30-8:30 val. vak. Šeštadienį 12-4 val., trečiadienį uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-1156
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak., išskyrus trečiadienį
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KIDKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
7150 South Western Avenue
Pirmad., antr., ketv. ir penktadienį nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiadienį nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p., šeštadienį 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168.
Res. tel. 239-2919.

Ofiso PR 8-7773, Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63 str.
Valandos: pirmad. ketvirt. 5-8 antradienį, penkt. 1-4. Priiminėja tik susitarus.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGŲ
2817 West 71st Street
Telefonas HE 606-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštadienį 9 v. r. — 2 p. p. Trečiadieniais uždaryta.

Prof. V. Jakubėnas akompanuos Lilijos Sukytės koncertui "Draugo" dailiojo žodžio šventėje.

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VIDAUS LIGOS
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Tel. of. ofiso: PULman 5-6766
Namų: BEveryly 8-3946
Priėm. val.: kasdien 6-8 v. v., šešt. 1-3 p. p. ir treč. uždaryta.

Tel. CE 6-0720 arba 283-4600
DR. G. K. PAULIS
Diagnostika ir Vidaus Ligos
Monroe Building, Suite 709
104 South Michigan Avenue
Valandos: susitarus telefonu.

Tel. ofiso PR 6-7500; Namų 925-7007
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 p. p. Iškylus trečiadienį

Ofiso telefonas — CL 4-2421
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4307 South Kedzie Avenue
(Kampus Kedzie ir Archer)
VAL.: kasdien nuo 2 iki 8 val. vak. Treč. ir sekmad. tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINĖS LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštadienį nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2290.

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL.: 1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien trečiadieniais uždaryta; šeštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

Rez. tel. PR 6-6730
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslių ir šlapimo takų chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West 71st St. (71-os ir Campbell Avenue kampas), tel. 776-2880.
Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GROvehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. p. ir 6-8 p. p. Penkt. tik 1-3 p. p. Trečiadienį ir šeštadienį pagal sutartį

Ofiso telef. CLiffside 4-2890
Resid. telef. WAlbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir specialiai chirurgija
4644 So. Ashland Avenue
Valandos: kiekvieną dieną 2-4 ir 6-8 val. vak. Trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta, pirmąją pagal susitarimą. Šeštadieniais nuo 2 iki 5 v. v.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 50th St.
Tel. PROspect 8-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt., nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2-4 v. popiet. ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6196
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priiminėja ligonius tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 p. p. Treč. ir šešt. uždaryta

Telefonas — GROvehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
specialybė: AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v. Šeštadieniais 1 iki 4 val. Trečiadieniais uždaryta

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8. Šeštadienį nuo 2 iki 4 v. v. Treč. ir sekm. tik skubiais atvejais ir susitarus

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-8156
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštadienį pagal sutartį

Literatūros ir muzikos paraštė

(Atkelta iš 1 psl.)

nei bestialiausiai režimai. Stebėjau, kai pirmisiais pokario metais Muenchene tūkstantinė jaunimo ir senimo minia dvi valandas užtrukusiame vien tik Rainer Maria Rilke's poezijos vakare, kvapą sulaikiusi klausėsi žymios aktorės rečitalio.

Ir nesakykite, jog čia Amerika, jog čia tik pinigais ir darbas, jog čia niekas tokiomis dalykais nesidomi. O vis dėlto su kokių vargų prieš kelis metus Baltimorėje vos įsigrūdau į tūkstantčius klausytojų telpiančią didžiąją John Hopkins universiteto salę, kai ten savo kūrį skaityt Robert Frost ir Edward Estlin Cummings. O ir Chicagoje kiekvienais metais tūkstantčiai publikos argi nesusiitelkia rinktinės miesto centro salėse "Poetry" žurnalo rengiamuos literatūros vaka-

rus. O ką jau bekalbėti prie aukšto lygio dainos rečitalius. Užtenka tik dirbti tiksliai, kiekvieną savaitę laikraščiuos skelbiamas programos.

Zvelgdami į kitus, jokių būdu nemenkiname savųjų pastangų. Juk mes ne vienu atveju sumgebame padaryti nedėkingose išsivijos sąlygose tai, ką kitos tautos laimi nuosavoje žemėje ir daug palankesnėje aplinkoje. Mūsų rašytojai ir mūsų muzikos pasaulio žmonės duoklę bendram tautos kultūros aruodai sąžiningai atiduoda kiekvienais metais, kiek tik jų jėgos leidžia. Tebūna tad vienintelis pageidavimas, kad ir visa lietuviškoji visuomenė neliktų kurčia tam, kas ypač padaro žmogų rašytojai ir tauta tauta pakeliamą į jį dvasios išsiskleidimo viršūnę.

K. Brd.

Vienų vieni

dvidešimt penkerių metų rezistencijoje

JUOZAS KOJELIS

N. S. Sūduvis, VIENU VIENI. Dvidešimt penkerių metų rezistencijoje. Išleido I Laisvės fondas lietuviškai kultūrai ugdyti 1964 m. Skyrių piešiniai ir aplankas Pauliaus Jurkaus. Knyga 424 psl., kietai įrišta. Kaina 4 dol., gaunama "Drauge".

*

"Anglis, tūkstančius metų išgulėjusi po žemę, i paviršių iškelta, virsta šildymo, kaitinimo, deginimo priemone.

Gyvenimo faktai, kai juos iškeli aikštėn, gali taip pat šildyti, kaitinti ir net deginti deginti — jei jie ras dvasią, galinčią kaisti ir degti", rašo N. E. Sūduvis naujai pasirodžiusioje "Vienų vieni" knygoje (381 psl.).

"Vienų vieni" — tai lietuvių tautos rezistencijos faktų knyga. Tik tie faktai nesuregistruoti šaltu skaičiavimo mašinose tikslumu, o autoriaus rūpestingai atrinkti, sąžiningai pasverti, giliai išgyventi, tarsi asmeninių įvykių drama, ir pasiūti į viešumą ieškoti širdžių, kurios gali kaisti ir degti. Šia prasme ir pati knyga tampa rezistenciniu veiksniu, įsijungiančiu į 25 m. rezistencijos faktų grandinę. Knygoje sutelkti rezistencijos faktai iš abiejų okupacijų — rudosios ir raudonosios, tačiau pirmajai skirta žymiai daugiau vietos. Mat nacių teroras jau yra tapęs istorine praeitimi ir iš lietuvių tautos paėmęs mažesnę auką kiekį. Bolševikinė okupacija, prasidėjusi prieš 25 metus, tebėra šios dienos tikrovė, kuriai tebesipriešina ne tik laisvasis ir pavergtasis lietuvis, bet ir kiekvienas žmogus, nepraradęs moralinių vertybių jausmo.

Prof. S. Sužiedėlio pateiktas duomenimis autorius įrodo, kad XX amžiaus bolševikų agresija nėra nauja Rusijos imperializmo apraška, bet organiška caristinės politikos tęsimas. Iš Maskvos kunigaikštijos prieš šesetą šimtmečių išsilejęs tvanas slinko visom kryptim ir imperialistinės bangos plakėsi į visas puses. N. E. Sūduvis prie caristinio ir bolševikinio imperializmo palyginimo pakartotinai grįžta ir faktais įrodo jų identiskumą ne tik tiksluose, bet ir priemonėse. Ir verčiant "Vienų vieni" knygos lapus, pripildytus bolševikų padarytų ir daromų Lietuvai ir lietuviams skriaudų, paženklintų aukščiausiu barbariškumu, prisimena prof. Nicholas L. Fr. Chirovsky "The Economic Factors in the Growth of Russia" veikale padarytas teigimas, kad "visa rusų politinė filosofija subordinuota principui, ruošdamasis nugalėti stipresnį varžovą, auk silpnesniųjų sąskaiton. Mongoliški psichiniai elementai rusų dvasioje išsivystę į kažkokį iracionalų beveik psichopatinių norą kariauti, plėsti, paversti žmones ir kraštus, neturint jokie racionalaus šių žygių pateisinimo". Štai kodėl tautinių mažumų priepaudo Rusijoje visada buvo labai kruvina, tik sovietai naikino pastangas sustiprino ir teroro priemones patobulino.

Kodėl nesipriešinta?

Ivykius, vedusius į Lietuvos okupaciją, "Vienų vieni" knygos autorius aprašinėja ramiai, nuosekliai, nesišvaistydamas kalbiniais ir neverdama atsakomybės nei asmenims, nei grupėms. Net tokį kontroversinį klausimą, kas atsakingas už nesipriešinimą rusų okupacijai 1940 m., kuriam, sakysime, A. Merkeli "Antano Smetonos" knygoje skiria išitus puslapius, "Vienų vieni" autorius išsprendžia vienu taupiai taikliu sakiniu: "...prezidentas nesiryzo pri-

siimti atsakomybės už pasipriešinimą ir pavedė gen. St. Raštikiui sudaryti naują vyriausybę" (32 psl.). Tačiau anuometinė Lietuvos vyriausybė diplomatinėmis priemonėmis viską padariusi, kad nepriklausomybė būtų apsaugota. Bet ar išvis prasminga būtų buvę ginklu priešintis? Sūduvis tokio klausimo nestato ir jį tiesioginio atsakymo neduoda, bet savo poziciją išreiškia vieno skyriaus užsklandime mintim: "Taip baigėsi dramatiškas min. Urbšio pasipriešinimas diplomatinio keliu. Jis negalėjo sulaukyti Maskvos agresijos, kada pasipriešinimo neparemė efektyvi ginkluota jėga" (32 psl.).

Toliau knygos autorius, sintetiniu įžvalgumu įdomiai interpretuodamas faktus, veda skaitytoją per pirmąją bolševikų okupaciją, kuriai pasiprieši-

N. E. Sūduvio knygos aplankas, pieštas Pauliaus Jurkaus.

nimą lietuvių tauta apvainikavo visuotiniu 1941 m. birželio mėnesio sukilimu ir Laikinosios Lietuvos vyriausybės sudarymu. Prasidėjo vokiečių okupacija. Savo kovoje už Lietuvos laisvę ir dabar buvome palikti vienu vieni, tačiau, kaip ir pirmojoje bolševikų okupacijoje, turėjome ir vieną sąjungininką — viltį. Vienu atveju viltys pasitvirtino, kitu — tapo viltingomis iliuzijomis. Bet ir šiandien, iš 25 m. perspektyvos žvelgdami į anas dramatinės įtampos dienas, sklindanai pilnas įvykių ir vardu, galime pagrįstai didžiulius rezistencijos vadų tautiniu idealizmu, politine išmintimi ir rezistenciniu dinamizmu.

Iš naujo okupanto gavus šiek tiek "asmens laisvės turinio" (75 psl.), Laikinoji Lietuvos vyriausybė ir po jos sekusi po grindinė rezistencijos vadovybė šią mažytę erdvę išnaudojo nepaprastai tiksliais, drąsiems ir sėkmingiems politiniams manev-

K. Žoromskis. Pamištas laikas (1964). Iš šiandien atidaromos parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoje

rams, o paskutinis L. L. vyriausybės vardu generaliniam komitui pasiūstas e. min. pirm. p. prof. J. Ambrazevičiaus pasirašytas raštas atiteities kartoms liks vienu šviesiausių šios kovos liudijimų. Tame dokumente taip pat buvo pažymėta, kad vyriausybė "savo veikimą laiko sustabdytą prieš savo ir tautos valią". Tokiu savo nusistatymo formulavimu laikinoji vyriausybė pažymėjo, kad ji nelaiko savęs likviduota, nei sukilimo jai skirtu uždaviniu nelaiko baigtu... (88 psl.). Likimo ironija, kad tai, ko neįstengė vokiečiai padaryti, padarė saviškiai: Laikinoji Lietuvos vyriausybė galutinai buvo sulikviduota "karui pasibaigus 1945 kai kurių grupių ultimatyviu reikalavimu" (350 psl.).

Kova be vilties laimėti

Didžiausios dramatinės įtampos rezistencinė kova pasiekia antrosios bolševikų okupacijos metu. Pradžioje ginkluotas partizanų kovos vis dar lydi viltis, kad karą laimėjusios Vakarų demokratijos vykdys Atlanto chartos įsipareigojimus. "Rūstus heroizmas kaitaliojasi su lyrinio sentimentalumu partizanų istorijos vaizduose" (226 psl.). Vėliau prasideda "desperacinis praragėjimas, kad tos pagalos nebus, kad priešas nenuveikiamas, tačiau kelio atgal nėra ir belieka viena išeitis — tęsti priesaiką iki savo asmeninio žuvimo, nesijaučiant net, ar ta asmeninė auka bus kam nors prasminga. Tai aukščiausias tragikos niuansas partizano likime" (227 psl.).

Jaudinanti Lietuvos partizanų istorija pirmą kartą prieš laisvųjų lietuvių akis buvo atskleista 1950, išėjus J. Daumanto

El Greco (ispanų dailininkas, miręs 1614 m.) Sv. Sebastijonas Paveikslas Prado muziejuje Madride, Ispanijoje

knygai "Partizanai už geležinės uždangos". Sunku buvo kam ten aprašyti įvykius patikėti. Reikėjo, kad Burlickis, "Vana-gai iš anapus", "Faktai kaltina" ir t. t. Daumanto žodžius pavirtintų.

Antroji knygos laida — "Par-

tizanai", išėjusi 1962, savo papilduose atskleidė daugiau rezistencijos paslapčių. N. E. Sūduvis dabar, pasikeitus situacijai, jau prakalba dalinai istoriko žodžiu. Daumantas operavo vien slapyvardžiais, nes tuo metu (Nukelta į 5 psl.)

Vaizduotė, skonis ir forma

Dail. K. Žoromskio apžvalginis parodų proga

PETRAS MELNIKAS

Istorijos eigoje tapyba blaškėsi, ieškodama ir panašumo, ir charakteringumo, ir grožio tapomame objekte. Ilgus šimtmečius tapytojai tapė ir šventuosius, ir heroines scenas, portretus, natūrmortus ir tapybišką (impresionistiną) peizažą. Apie 1910 metus tapyba pasijuto kryžkelėje. Tuo laiku fotografai ją pradėjo lenkti panašume, profesionalai karikatūristai charakteringume, o grožio temos buvo beveik išsemtos ir nusibodusios.

Tapyba po kryžkelio krizės

Šią savo sunkiausią krizę tapyba pergyveno, atradama visai naują ir "saugią" srovę. Nėrimaujančių tapytojų grupės pradėjo vaizduoti tai, ko niekas dar nematė: naujas nedaiktines formas, naujas spalvas ir emocijas. Tokiu būdu po impresionizmo, kubizmo, ekspresionizmo

ir fauvizmo eksperimentų (lėto ir sistemingo pasitraukimo nuo objekto) atsirado nemaža srovių, kurios buvo visai abstrakčios. Ironiškai kalbant, jų įtaka buvo didesnė teatrui, literatūrai, architektūrai bei augančiai industrijai.

Po raizonizmo¹⁾, suprematizmo²⁾, konstruktivizmo³⁾, de stily⁴⁾, purizmo⁵⁾ ir kitų naujų srovių, dadaistai apsiėmė sugriauti visas atgyventas meno tradicijas ir jų etiką. Jie mėgino įvairiausia technika ir medžiaga ir stengėsi įrodyti, jog "viskas, ką menininkas išspina, yra menas".

Po šitokio dadaistų sukulto chaoso meno vertė atrodė reliatyvi. Į klausimą, kodėl vieni paveikslai yra meno kūriniai, o kiti ne, meno kritikai pasidarė vis sunkiau ir sunkiau atsakyti.

Realybė ir vaizduotė

Kalbant apie nedaiktinę (abstraktinę) tapybą, menininko vaizduotė, jo skonis ir forma yra dažnai svarstomi ir stengiamasi gilintis į tapytojo minčių darbą. Jo vaizduotė kartais klaidingai suprantama kaip sugretinimas dviejų labai tolimų viens kitam dalykų. Meno kūryboje vaizduotė neturėtų neigti realybės, priešingai, turėtų ją gilinti ir ją vaizduoti be protinių pastangų.

Jausmai, ne protas, yra svarbūs meno kūrėjui, ir jo kūryba yra sėkmingesnė, jei jis pergyvena viziją ir ją stebi (užfiksuoja popieriuje) nuo jos atitolęs.

Skonis ir forma

Skonis⁶⁾ pasireiškia menininko numatyme, kas yra geriausia jo kūriniui: pasirinkimas temų, spalvų ir technikos. Tačiau viziją pergyvenančio kūrėjo šie skonio elementai turi būti pamiršti. Vien tematika, spalvos ir technika nesukūrė meno. Tiksliai ir mechanistiškai nedaiktinė tapyba (purizmas⁷⁾ čia dažnai suklumpa.

Dail. K. Žoromskis. Nuotr. V. Maželio

Meno kūrinys pasireiškia ir savo forma. Bet forma, kad būtų meniška, turi būti sukurta — ne nukopijuota ar išrasta. Ji turi būti "žmogiška", giliau įžvelgta realybė, nes menas prasideda ir baigiasi žmoguje ir jo turtingoje vaizduotėje. Originali forma kartais yra vertingiausias elementas nedaiktinėje tapyboje (suprematizmas⁸⁾).

Neišvengiama raida

Meno teorijos ir mokslo pažanga yra neišvengiama. Neleistina, kai meno pažanga dažnai yra sutinkama su panieka ir ironija. Menas sistemingu keliu pradėjęs domėtis paviršiaus realybe (impresionizmas), vėliau realybe (ekspresionizmas), formos nukomponavimu (kubizmas), galų gale priėjo prie objekto formos disintegracijos (abstraktizmas). Aišku, sunku tikėti į teorizuojantį meną, atitrukusį nuo šių dienų problemų ir jo vaizdavimo, bet ir nedova-

Stasė Šakytė

SUSKELDĖJUS ŽEMĖ

SAUSRA

Sausra...
Žemė suskeldėjus.
Kainai pavirtę į akmenį.
Atvertos gilios prarajos.
Nepermanomos.
Neatsaukiamos.

Sausra...
Grabai suskeldėję.
Veidai pavirtę į akmenį.
Išsekę asarų katedros —
Ir lietus neatsaukiamas.

TAPYBA

Pasikelsiu vėl į tamsią erdvę,
Nerimastingais brūžiais nuvingiuosiu
Begalybės kelią —
Aštriais,
Nerimastingais brūžiais sukaposiu tamsą,
Kad neramus laukimas nuskaidrėtų
Ir žemė kibirkštint.

Tada ir vėl paliesiu tamsią erdvę,
Nerimastingais brūžiais nužmėsiu
Begalybės kelią —
Ir prieblando gėrėsiaus
Atstrastą.
Vaiskia dėmelė.

NIEKAD

Paskutinėn paslapstin nužengęs,
Tu jau niekad neatėsi
Ieškoti ir... nerasti...
Tiktai abstraktiškai pravertas
Pedestalas
Akmenis širdim virpės —
Kartos, kaip dykuma žerėjo,
Kai švietė žvaigždės...

notina, kai menas tampa savo siauro akiračio vergu.

Savi laukai ir K. Žoromskio kūryba

Po ilgo kontakto su Vakarų menu, pastebime, kad ir visa eilė lietuvių dailininkų įsijungia į šių dienų meno etapą, dalis nedrausmai, o kai kurie net ir agresyviai sprenddami jo problemas.

Dailininkas K. Žoromskis, turėjęs savo apžvalginę parodą praėjusių metų rugsėjo 13—20 d. Detrote ir šį šeštadienį (kovos mėn. 13 d.) tokios pat apimties parodą atidaręs Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, yra vienas iš pastarosios grupės. Jis mėgina įvairius stilius, bet yra negriežtas jų vartotojas.

Jo akademiškos įtakos spalvos, pilki rimi tonai dar tinka priešabstraktinių temų ir stilių sprendimui ("Kristus ant kryžiaus", "Natiurmortas", "Gojėlis"), tačiau, atrodo, per daug suidealizuoti, per kruopštūs stiliškai abstrakčios tapybos grupės ("Saulėleidis", "Dešimt įsakymų" ir kt.).

Kartais jis stengiasi savo spalvas praskiesti. Rezultate gaunasi dirbtinas rėkiančių spalvų piovimasis. Vertingėsi, vien dėl savo idomos, dažais "nupaišytos" formos, yra "Paplūdimys", "Banga" ir "Nerami jūra".

K. Žoromskio vaizduotė tačiau randa sau geriausią dirvą: jo dinamiškų fantazijų grupėje: "Naktis", "Trys šešėliai" ir "Skeveldros". Čia jo vaizduotė yra aiški, atvira ir be galvotinių sprendimų; dominuoja žaibiškai užmesta juoda forma, ir

spalvos dingsta ar užima tik antraeilę vietą. Jam palinkėčiau ir toliau žengti šio išbaigto kūrybinio akto keliu.

Kaip K. Žoromskis žiūrovo buvo ir bus sutiktas? Yra žinoma, kad nedaiktinė tapyba dėl savo "miglotumo" ar savotiško jai primetamo "tuštumo" parodas lankančios publikos dažnai yra agresyviai puolama ar tokiu pat karščiu ginama. Rečiau jai rezervuojama tyli kontempliacija — regėjimo aktas, kurio vieno šiandien jau užtekėtų, ypač, jei dailininko minčių darbas — vaizduotė, skonis ir forma — būtų suprastas.

1) Raizonizmas (Ray - spindulys), sukurtas M. Larionovo, ketė figūros ir peizažo formas į šviesos spindulių pluoštus. Jo teorija naudojama Dagilevo baletų scenos.

2) Nedaiktinė kompozicija ir geometriškoms formoms domėjosi suprematizmas. Jam vadovavo K. Malevič (1878—1930), pagarsėjęs savo "Baltais ant balto" paveikslu.

3) Tapomo objekto supratinime ir linijų ekonomijoje dirbo konstruktivistai. Jų įtaka dar šiandien jaučiama teatro dekoracijų ekonomijoje ir logistike.

4) Formos grynumui ir spalvų elementarizmui de stily aravė "išrado" keturkampį ir gerbė tik raudoną, mėlyną ir geltoną spalvų elementą.

5) Prieš kubizmo rėkiančius efektus kovojo purizmas. Jis griežiai tiksliai mechanizmo tapybos. Architektūra ir industrija domėjosi jo įtakos. Iš jų paminėtinas Baumeisteris (1899—1955). Šių dienų nedaiktinė tapyba yra subyrėjusi į tautines ir individualių tapytojų grupes.

6) Žodis "skonis" yra pirmą kartą pavartotas prieš 300 metų italo Baldinucci.

K. Žoromskis. Iš parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoje

Banga

MŪSŲ KALBA

RED. DR. PR. SKARDZIUS

DAR DĖL LITUANISTIKOS

Rašydamas apie lituanistiką š. m. sausio 30 d. Drauge, aš buvau tikras, kad J. Balyš man atsakys: tai jau jo toks būdas — trankiai ir karštai pašnekti apie daug ką, kai kada net ir apie kalbos dalykus. Bet šį kartą (žr. š. m. vasario 20 d. Draugą) jau ne taip baisiai išėjo: jis jau pripažįsta, kad lituanistika kaip terminas (prileikime!) yra geras žodis. Jis taip pat man pritaria, kad lituanistinė mokykla yra geresnė kaip lituanistikos mokykla. Taigi jau galima suprasti, kad ir Pedagoginis Lituanistinis Institutas, kurį aš teikiu, irgi yra geresnis už Pedagoginį Lituanistikos Institutą.

Dabar šis tas dėl publicistinės interpretacijos. J. Balyš pasakoją, kad mūsų žmonių kalboje nesą terminų su -istika, ir šios priesagos pavzdžių neduodanti nei mano "Lietuvių kalbos žodžių daryba". Mat, "kalbininkai labai mėgsta remtis gyvą žmonių kalba, arba liaudies kalba" ir "šiuo atveju jie paramos negauna". Čia, atrodė, kažkaip lyg pro pašlemenius pučiama į dausus. O tikrėnėb šioje tokią. Aš savo straipsnyje aiškiai nurodžiau, kad priesaga -istika yra svetima (t. y. graikiškos lotyniškos kilmės), ir su ja sudaromi žodžiai irgi yra tarptautinės darybos; pgl. lot. germanus — germanistika, lituanus — lituanistika, polonus — polonistika ir kt. Todėl, suprantama, mano "Lietuvių kalbos žodžių daryboje", kur nagrinėjami vien tik lietuviški dariai, neličiama ne tik -istika, bet ir visos kitos svetimos, ypač tarptautinės priesagos, kurios mūsų kalboje nuo seniau nėra įsigalėjusios. Antra vertus, kalbininkai nėra tokie naivūs, kaip J. Balyš galvoja: jie gerai žino, kada ir kur reikia mūsų žmonių kalba, o kur tarptautiniais kitų kalbų duomenimis remtis. Lituanistika yra specialus mokslinis, ne liaudies kalbos terminas, ir todėl jis buvo sudarytas ne mūsų liaudinėmis, bet tomis pačiomis tarptautinėmis priemonėmis, kurios tam pačiam reikalui plačiai vartojamos ir daugely kitų (prancūzų, vokiečių, slavų ir kt.) kalbų. Būtent — šis terminas nepriklausomai Lietuvių buvo sudarytas lituanistinių (liet. kalbos, liet. tautosakos, liet. literatūros, Lietuvos istorijos ir kt.) mokslų visetui žymėti. Visai panašiai kaip ir baltistika, germanistika, romanistika, slavistika ir kt. Ir šis terminas buvo tvirtai įsigalėjęs, — jis ir dabartinėje Lietuvoje tebeįsigalėjęs, — ir jį plačiai vartojo ne tik lituanistiniai profesoriai bei studentai, bet ir lituanistai mokytojai ir visi kiti, kam teko turėti reikalų su lituanistiniais dalykais; taigi šis žodis galėjo arba gali skambėti kaip slang nebent nesuprasti galvoj. Lituanistikos gretinimas prie kazuistikos arba kabalistikos irgi yra gana negudri pynė.

J. Balyš, kad ir trumpai tedirbės Lietuvos Universitete, vis dėlto galėjo žinoti, kad lituanistika, daugelį dalykų apimanti sąvoka, nepriklausomai Lietuvoje buvo specifikuota, ir todėl, suprantama, praktiškai negalėjo būti vienos kolektyvinės lituanistikos katedros, o buvo lietuvių kalbos, liet. literatūros, Lietuvos istorijos ir kt. katedros; tačiau tai dar nerodo, kad lituanistika tuomet Lietuvos Universitete ar šiaip jau gyvenime buvo nereikalinga arba bent mažai žinoma.

Toliau J. Balyš teigia, kad lituanistika turinti arba bent mūsų noru turėti būti tarptautinis terminas, bet ji tokia nesanti ir vargiai kada ateity būsianti. Net ir tokie daiktavardžiai kaip anglistika, germanistika, romanistika ir slavistika irgi nesą visuotiniai pavadinimai (bet jie daugely kalbų vartojami ir todėl tarptautiniai P. S.): pvz. jų nepažįsta dideli konservatoriai anglosaksai, ir "labai abejotina, ar jie tuos naujus terminus kada nors priims". Todėl esą visai teisingai Lituanistikos Instituto ir Pedagoginio Lituanistikos Instituto blankuose rašoma: Institute of Lithuanian Studies, Inc., ir Lithuanian Institute of Education. Tie angliški pavadinimai esą visai aiškūs, ir jų niekas negalys sumaišyti, o lietuviški šios institucijų pavadinimai jau pridūrę nesuprasti ir maišyties. Tad ką daryti? Atsakyti nuo lituanistikos ir šiuos institutus pavadinti pagal angliškus pavadinimus ar kaip kitaip? Mano nuomone, čia lituanistika yra niekuo nekaltas, kaip mokslinis terminas, ji Lietuvoje buvo sudaryta visų pirma mūsų pačių, ne kieno kitų reikalui.

ir todėl, ją sudarant, nereikėjo žvalgytis nei į anglosaksų, nei į kitus. Anglai, prancūzai ir kt. lituanistikos nevertė dėl to, kad jie ją lig šiol ištaisai ir nesidomėjo, ir todėl J. Balyš veltui jos ieškojo tų kalbų enciklopedijose. Antra vertus, ne kiekvienas tarptautinės darybos terminas būtinai turi būti ir visuotinis; pvz. konduktorius mums yra traukinio palydovas, o anglų conductor yra vadinamas dirigentas arba bendrai vadovas (leader, guide), arba mūsų (ir vokiečių, prancūzų bei kt.) romanas angliškai vadinamas novel, ir t. t. Taigi jei angli kalboje nėra lituanistikos, tai Lituanistikos Institutas gali būti angliškai kaip kitaip pavadintas, pvz. Institute of Lithuanian Studies. Bet tai visiškai nerodo, kad lituanistika svetur dėl to jau būtų netekus savo vertės ir Lituanistikos Instituto vietoj jau reikėtų vartoti kažką kita, pvz. Lietuviškų Studijų Institutą ar pn.: tai būtų labai gramzdiskas ir daugiau nieko nesakantis pavadinimas, ir todėl, mano nuomone, Lietuvių Profesorų D-ja labai gerai padarė šiame krašte atgaivindama Lietuvoje gyvavusį Lituanistikos Institutą, ne kokį naują pavadinimą jam parinkdama. Taip pat beveik nieko nelaimetume Pedagoginį Lituanistikos Institutą pakeitę Pedagoginį Lietuvių Institutą, Lietuvių Edukacinį (arba Auklėjimo) Institutą ar pn.: visi šios rūšies pavadinimai kaip reikiant nenusakytų šio Instituto tiesioginio, lituanistinio, pobūdžio. Todėl aš, norėdamas daugiau pabrėžti to Instituto uždavinį ir paskirtį, tik siūlyčiau kilmninio Lituanistikos vietoj vartoti būdvardį Lituanistinis; Pedagoginis Lituanistinis Institutas, kurio, atrodė, jau niekas nebegalėtų sumaišyti su Lituanistikos Institutu.

Bet čia J. Balyš man tuojau atsakys: Lituanistikos Institutas tegali būti tyrinėjimo, ne mokykloje įsteigta, o Pedagoginis Lituanistikos Institutas yra tik mokykloje įsteigta, todėl ir jo pavadinime neturėtų būti vartojama lituanistika. Bet kuo remiamasis jis tai tvirtina? Ar jis nurodė bent vieną šaltinį, iš kurio tai būtų aiškiai matyti? Iš "Dabartinės liet. kalbos žodyno" lituanistikos, vok. Brockhauso germanistikos ar prancūzų Grand Larousse enciklopedijoje slavistikos apibrėžimų visai griežtai negalima pasakyti, kad Lituanistikos Institutas, būdamas mokykloje bei tyrimo įsteigta, šalia moksliškų, tikrų tiriamųjų, darbų negalėtų rūpintis ir aktualiais moksliniais dalykais, kurie būtų naudingi ir dabartiniam gyvenimui. Kadangi nepriklausomai Lietuvoje turėjome savo universitetą, mokykloje bei tyrimo įsteigta, tai Lituanistikos Instituto pirmoji vietoj galėjo būti skiriamas mokslo uždaviniai; bet šalia gryniojo mokslo jame iš dalies vis dėlto buvo krepinama dėmesio ir į aktualius praktinius dalykus; pvz. to Instituto kalbos skyriaus posėdžiuose ilgai buvo svarstomas rašybos sutvarkymo reikalas. Tai ypač atsimentina gyvenant sveturi. Ir Pedagoginis Lituanistinis Institutas kaip tik sėkmingai dirba praktinį lituanistinį darbą: jame ne tik dėstomi lituanistiniai dalykai, bet jo narių paruošiami ir spausdinami vertingi lituanistiniai darbai, rengiami lituanistiniai seminarai ir kt., todėl jis turi pagrindą vadintis lituanistinis.

Baigdamas trumpai pakartojau savo teigimus: visai be reikalo buvo sumanyta lituanistiką paskelbti nevykėle ir tuo būdu sumažinti jos vertę, ypač šiame krašte; Pedagoginis Lituanistinis Institutas gali ramiai pasilikti šalia Lituanistikos Instituto, nes jų pobūdį aiškiai parodo jų konkretūs darbai, o jų uždaviniai bei tikslūs nusako jų statutai: pradinės arba vidurinės lituanistikos (ne lituanistikos) mokyklos galėtų būti vadinamos lietuvių mokyklomis, jei tokios čia tikrai galėtų būti laikomos ir jų steigėjai bei laikytojai to sutartinai norėtų; bet man rodos, visai nereikalinga dėl to nertis iš kailio ir prašyti Lietuvių Bendruomenės imtis diktatorinių priemonių tam dalykui sutvarkyti, nes iš to, atrodė, vargiai kas gero išeitų. Ir šiuo norėčiau baigti savo pokalbį su J. Balyš dėl lituanistikos, nes tolimesnė diskusinė šneka, anot mūsų liaudies, galėtų užkliuti varčios, ir pasaka vėl prasidėtų nuo pradžios. Ar to užteks, pamatysime.

P. S.

Jadviga Paukštieinė Lietuvių Marquette Pk. bažnyčia Chicagoje

LIETUVIŠKOJO SVIETIMO TVIRTOVĖ

(Atkelta iš 2 psl.)

kun. J. Elijošius, S. J., R. Gustaitienė, P. Janutienė, E. Jasaitienė, A. Jasaitytė, dr. P. Jonikas, R. Jonynaitė, Br. Jonušas, kun. A. Kezys, S. J., kun. J. Kidykas, S. J., kun. G. Kijauskas, S. J., Br. Klorė, E. Kolbienė, A. Kriščiūnaitė, O. Kriščiūnienė, dr. V. Literskis, V. Liulevičius, kun. Br. Markaitis, S. J., J. Masilionis, O. Mickevičienė, J. Paukštieinė, kun. K. Pečkys, S. J., J. Pėteraitis, S. Petersonienė, B. Prapuolenis, N. Pupienė, J. Račkauskas, kun. J. Raibūžis, S. J., St. Rudys, A. Rūgytė, A. Rūkstelė, I. Serapina, I. Smiļiauskienė, F. Strolia, dr. V. Sruogienė, A. Šimaitienė, A. Šapalaitė-Solūnienė, kun. A. Tamošaitis, S. J., kun. K. Trimakas, S. J., kun. A. Traakis, kun. J. Vaišnyš, S. J., V. Vaitiekūnas, D. Velička, Z. Višockienė ir kun. L. Zaremba.

Mokslų metų pradžia ir pabaiga

Pagal nusistovėjusią tradiciją, vėliau įtrauktą į "Tvarkos ir drausmės nuostatus", mokslo metai pradėdami pirmąjį šeštadienį po Darbo dienos ir baigiami pirmąjį birželio mėn. šeštadienį, vidutiniškai dirbant apie 34 ar 35 šeštadienius.

Mokinių priėmimas

Mokinių priėmimas atliekamas du kartus: pavasarį — paskutinį mokslo metų dieną ir rudenį — pirmąją m. m. dieną.

Mokinių skaičius

Mokinių skaičius nėra pastovus mokslo metų eigoje: didžiausias m. m. pradžioje, mažiausias pabaigoje.

St. Rudžio liudijimu, pirmaisiais m. m. (1950) per sąrašus perėjo apie 80 mokinių, bet pastovėnų lankytojų būta apie 60. B. Babrausko liudijimu, 1950-51 m. m. sąrašuose buvo 58 mokiniai, o klasių baigimo pažymėjimus gavo 37; 1951-52 m. m. sąrašuose buvo 69, o klasių baigimo pažymėjimus gavo 47; 1952-53 m. m. mokėsi 73, baigė 63.

Visų sekančiųjų mokslo metų mokinių skaičiai mano paties nustatyti iš išlikusių mokyklos klasių dienynų. Pirmasis skaičius rodo mokinių skaičių m. m. pradžioje, o antrasis — pabaigoje. 1953-54: 149-130; 1954-55: 242-188; 1955-56: 251-198; 1956-57: 209-193; 1957-58: 289-257; 1958-59: 253-220; 1959-60: 285-257; 1960-61: 282-251; 1961-62: 278-252; 1962-63: 240-226; 1963-64: 211-204; 1964-65: 192 m. m. pradžioje ir 1 pusm. pab.

Absolventai

Nuo įsikūrimo ligi 1963-64 m. m. pabaigos mokykla yra išleidusi tryliką abiturientų laidų su 409 mokyklą baigusiais absolventais. Pilnas jų sąrašas, mėginant pažymėti, kokius mokslus jie yra baigę ar ką tębestudijuoją, bus išspausdintas šios mokslo metų metraštyje. Nors ir buvo kreiptasi į absolventus viešu atsisveikimu, prašant žinių, deja, labai nedaug jų atsakė, todėl apie pusę iš jų neturime tikslesnių žinių.

Parengimai

Mokykla kasmet suruošia keletą mažesnių ir vieną kitą didesnį parengimą, į kuriuos kviečiama ir visuomenė. Mažesnieji parengimai — tai kiekvienos klasės rengiami šokių vakarėliai su trumpa menine programa, kokio nors rašytojo paminėjimas, talentų pasirodymas, Vasario 16 minėjimai ir pan. Didžiausi mokyklos viešieji pasirodymai būna paprastai du: tradicinis vakaras sausio pradžioje ir iškilmingas abiturientų išl. aktas mokslo metų pabaigoje.

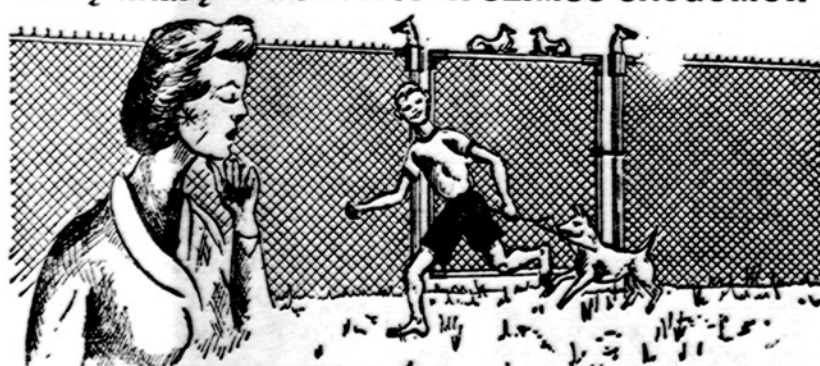
Vadovėliai

Mokyklos mokytojai D. Velička ir J. Masilionis yra parašę "Lietuvių literatūros" vadovėli: pirmasis I ir II d., antrasis III ir IV d. Mokykla, padedama mecenatų inž. A. ir M. Rudžių, Br. ir L. Bendoraičių, ASS Vydušo v. studentų šalpos fondo ir didelio skaičiaus kitų aukotojų, šiuos vadovėlius išleido ir jais naudojami.

Laikraščiai, metraščiai

Nuo 1960 m. J. Grabausko, ano metų tėvų komiteto pirm., iniciatyva, pradėtas leisti "Tėvynės atgarsių" laikraštėlis, perėjęs rotatorių ir rašomąją masiną.

DABAR GERIAUSIAS LAIKAS ĮRENGTI TVORAS JŲŲ NAMŲ PUOŠNUMUI IR ŠEIMOS SAUGUMUI.

Įrengiami tvoros, duris, langus, stogelius, tureklus ir kitus įvairaus metalo, plastikos ir stiklo gaminius jūsų namų pagerinimui ir puošimui.

KOSTAS BUTKUS

Telefonai: LUDLOW 5-6291, bet kurio laiku, PROSPECT 8-2781 rytais ir vakarais.

KAI LAIKO NELIEKA NĖ TRUPINIŲ

(Atkelta iš 1 psl.)

daugiau eksperimentinės beletristikos vingiuose. Mokėdami nemažai svetimų kalbų, tikriausiai sekate ir pačią avangardinę literatūros raidą. O tačiau savąja plunksna vis dėlto pasielkite labiau klasikoje, negu kurio nors vardo modernizme. Kurios būtų, jei galima taip išsireikšti, šitokio Jūsų konservatyvizmo priežastys? Ar galima ateityje laukti kokio nors staigensio vingio kiton kryptin lig šiol Jūsų eitime kelyje?

— Atsakyti galiu Aleksandro Bloko žodžiais: "taip nusirašė". Nežinau pats, kodėl. Apie ateitį kalbėti sunku — žinau tik tiek, kad nėra jokių galimybių man berašyti dabar, ir kad tokių galimybių neprašaučiau nė ateityje.

— Ir ankstesnius savo novelių rinkinius ir pastarajame romane vaizduojama įvykiai ir žmonės praityje, tokia spalvingame gimtojo krašto kontekste. Ar nežadate ateityje savo plunksna atiduoti duoklę ir išvieskai dabarčiai mus priglaudusio kontinento aplinkoje?

— Tai taip pat grynai akademiškas klausimas. Kaip minėjau, nuo kūrybos, bent dabartiniu metu, esu gyvenimo visai nustumtas.

— Nemaža vilkaviškių, Jūsų plunksnos kaimynų, ypač reikšėsi ir reikšėsi kaip poetai. Ar Jūs taip atkakliai ir pasielikate ištikimas beletristikai? O gal rašote ir kituose žanruose?

— Ne. Pradžios mokykloje rašiau eilėraščius, bet paskui, atėjęs į protą, mečiau.

nėle paruoštą ofsetą, nuo šių m. m. perėjo į spaustuvę. Viso išėjo 40 nr.

To paties J. Grabausko iniciatyva pradėtas leisti mokinių metraštis. Jų išėjo jau penkios knygos: "Gintaras" (1960), "Sa kalų keliai" (1961), "Tėvynės pašvaistė" (1962), "Jaunystės žiedai" (1963) ir "Mūsų metai" (1964). Metr. redakcijoje yra dirbė 20 mokinių. Vyr. red. yra buvę: J. Konaukaitė, N. Radvinskis, M. Drunga, S. Valiukėnas ir Mirga Pakalniškytė. Šių m. m. metraščio vyr. red. yra V. Mišulius. Metraštis išleidžiamas tėvų ir kitų aukotojų pinigais.

Pabaiga

Kad mokykla galėjo išsilaikyti 15 metų, ji pirmiausia dėkinga visiems tiems, kurie davė ir duoda jai patalpą, dėkinga visiems tėvams ir jų rinktiems tėvų komitetams, nešusiems visą finansinę mokyklos išlaikymo naštą, dėkinga mokytojams, kurių kai kurie dirba jau daug metų, dėkoja ir naujai įsijungiančioms jėgoms, dėkoja ir visiems geradariams, remiantiems mokyklą.

Mokykla dėkinga ir mokiniams. Jų buvo ir yra visokių: ir blogų, ir gerų. Blogieji pakerata jėgas, gerieji atgaivina. O dažnai ir vadinamieji blogieji atranda savo tikrąjį kelią. Ta vilitis ir duoda jėgų tęsti nelengvą darbą.

Ir šviesa, ir tiesa mūs žingsnis telydi!

— Kaip vertinate visą nūdieninę pasaulinės literatūros situaciją? Kurios tautos, kurie rašytojų vardai ir kurie veikalai būtų Jūsų labiausiai akcentuoti?

— Manysčiau, kad didelę ateitį turi prieš akis amerikiečių kūryba. Ypač jų romanas. Europa ima rodyti nuovargio ženklus ir literatūroje.

— O ką pasakytumėte apie šių dienų lietuvių literatūrą laisvajame pasaulyje ir ten anapus geležinės uždangos? Kurios pastarojo meto knygos ir kurie mūsų literatūrinio gyvenimo faktai Jus labiausiai džiugina?

nebus.

(k. b.)

— Čia jau sunkiau būti optimistiškai. Tačiau kagi — pats puikiai žinau rašytojo būitį tremtyje... Ką dar bekalbėti? Žinome ir padėti okupuotoje Lietuvoje. Liūdnuoka.

— Žinome, kad ir Jums, kaip ir visiems kitiems mūsų išeivijos rašytojams, kūrybai telieka tik laisvo laiko trupiniai nuo įtemptų kasdieninės duonos rūpesčių bei darbų įstaigose ir dirbtuvėse. Sakykite, ką darytumėte, jeigu būtų užtektinai pinigų, ir laiko ir galėtų angažotis tik tam, kas labiausiai yra prie širdies?

— Mielas Redaktorium, nelieka nė trupinių! O svajoti, bent mano amžiuje, yra ne tik neprotinga, bet net pavojinga. Puikiai žinau, kad taip niekada nebus.

Tėvai ir motinos,
ŠV. ANTANO GIMNAZIJA
(Kennebunkport, Maine)
laukia jūsų sūnų.

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA

ERDVI IR MODERNIAI ĮRENGTA, SU VIESŲJŲ AMERIKOS MOKYKLŲ TEISEM, SU PRIVALOMŲ LIETUVIŲ KALBOS DĖSTYMU, SU BENDRABUTY IR VIŠAIS GERO AUKLĖJIMO PATOGUMAIS.

Priimami mokiniai į pirmą klasę ir į kitas klases.

Atlyginimas už pilną išlaikymą bendrabuty — tik 600 dol. metams. Atsižvelgiama į visai varganas šeimas.

Jau laikas registruoti mokinius ateinantiems mokslo metams.

Rašykite Rektoriui:

ST. ANTHONY'S HIGH SCHOOL
KENNEBUNKPORT, MAINE

4½%

5%

current dividend 4½% DIVIDENDŲ MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS. Už 1 metų investavimo bonus mokama 4½% dividendų kas pusmetį ir dar išmokama po ½% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS
Valandos: Pirmad., Antradi., Penkt. ir Šeštadi. 9 v. r. — 4:30 p. p.
Trečiadi. uždaryta; Ketvirtadi. 9 v. r. — 8 v. v.

FRANK'S T. V. & RADIO, Inc.

3240 S. HALSTED ST. Telef.: CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS
RADIO, STEREO APARATŲ, PARDAVIMAS IR TAISYMAS
ORO VESINTUVAI — AIR CONDITIONING

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident call)

G R 6 - 7777 24 hour towing service

Karosertijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai.

BODY & FENDER WORK

PAINTING, MECHANICAL REPAIR
2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS CESAS

SUSTOKIT, APŽIURĖKIT —
MŪSŲ METINĮ IŠPARDAVIMĄ
STEIN TEXTILE CO.

Didelis užuolaidų skyrius, kuriame galite savo langams pasirinkti urminėmis kainomis iš tūkstančių įvairių užuolaidų medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritinių: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass". Jei jus nemokat siūti, mes jums jas pagaminsim.

PIRKŠIT NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpina vilnų, šilkų, nylių, taffetų, aksomo, angliškių medžiagų paltais ir kostumams stulnui artiliesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta.
Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę.
Jefferson St., Chernin's alkātėje.

Balandžio 4 d., sekmadienį, 3 valandą po pietų
MARIA HIGH SCHOOL AUDITORIJOJE
Tarpt. Teatras liet. kalboje stato Fr. Lehoro operetę
Bilietai gaunami: Marginiuose, 2511 W. 69th St., J.
Karvello prek., 2715 W. 71st St., Viršilios kr., 853 W.
33rd St., Cicero E. Stangenberg kr., 1447 S. 50 Ave.

LINKSMOJI NAŠLĖ

Solistai: KRISTINA BARTULIS, ALGERD
BRAZIS, Geraldina Mikužis, Paulius Po-
korni, Edvard. Radvila, Vacys Petrauskas
Orkestras ir Choras — Chicago's Lyric Operos Nariai.
Baletas — Keith Allison.

Viktoras Petravičius

Senam dvare (medžio raižinys)

Vienų vieni

(Atkelta iš 3 psl.).

tu Lietuvoje ėjo patys didieji partizanų "valymai". Sūduvis jau daug kur naudoja tikrąsias pavardes, datas ir vietas. "Vienų vieni" knygos puslapių papildyti dar naujais rezistencijos faktais, kurie, atrodo, gal būt, tik vienam šios knygos autoriui yra patikėti. Iš jų išskirtinas siaubingas didžiosios dramos epizodas — Smerš agento Juozo Erelio (Vilniaus u-t-o docento Juozo Markulio) infiltracija į pačias rezistencijos viršūnes (250—266 psl.). Sūduvis jau suveda į šalį krašto ir užsienio lietuvių rezistencijos pastangas ir atidengia iki šiol buvusių paslapčių gausą, paženkliną pragiedruliais ir šešėliais, idealizmu ir oportunizmu, heroizmu ir išdavystėmis. Visus tuos faktus autorius pateikia ne skaitytojo smalsumui patenkinti, bet kruvinosios rezistencijos dienoms realybės šviesa nušviesti. Ir toje šviesoje išskaitai labai artimų, kitur — daugiau ar mažiau žinomų, o kai kur visai nepažįstamų žmonių vardus, pavardes ir slapyvardžius, o pasakui susimąstęs vargu gali padaryti geresnę išvadą už autoriaus: vieni jų liko "gyvi tarp žuvusių", kiti tapo "žuvę tarp gyvųjų" (241 psl.).

Idealizmas ir oportunizmas

Rezistencija yra "moralinio imperatyvo rezultatas" ir ji "galima tarp idealistinės moralės žmonių. Oportunistinės moralės žmonės yra svetimi bet kokiai rezistencijai", aiškina Sūduvis 371 psl. Bet rezistencijoje mėsos ir vieni ir kiti. Vienus vedžia tautinis idealizmas, kitus patraukia oportunizmas pagundos. Oportunizmo dūgnas rezistencijoje — išdavystė, idealizmo viršūnė — herojinė mirtis (Faktai liudija, kad atskiros herojinės akimirkos dar ne visada yra tikrojo idealizmo įrodymas).

"Vienų vieni" knygos autorius, parodęs 25 m. rezistencijos skerspį, idealistinės ir oportunistinės dvasios įtampą pastebi visose rezistencijos fazėse: ir pasyviame, ir ginkluotame ir moraliniame pasipriešinime ir mūsų dabar vedamoje

kovoje prieš tylą. Oportunistinių ir idealistinių jėgų susidūrimą autorius mato ir pasaulinės politikos plotmėje. Knyga — vertingas įnašas į mūsų rezistencijos kovą, juo labiau, kad veikalas pasirodė ir vokiečių kalba ir jau verčiamas į anglų. Tačiau ir visiems mums, kurie dar nesame mirę Lietuvai, ši knyga duoda daug medžiagos mąstymams, palyginimams, išvadoms. Pvs. mūsų rezistenciniai veiksniai labai jau patogiose sąlygose veik kasmet rikiuoja ir perrikiuoja gretas (labiau paradui, o ne darbui), o partizanų vadai 1947. I. 12 Erelio išdavimo šešėlyje svarstė "organizacinio susicentrizavimo" bei "partizaninio sąjūdžio ir jo vietos nustatymo tautos likime" klausimus (218 psl.). Mes, atrodo, tokių klausimų svarstyti dar nesame pribrendę. Tauro apygardos partizanų statute aptartos laisvės kovotojo kvalifikacijos: jis "niekad neturi patekti į desperatišką ir pesimistišką stovį. Visose aplinkybėse jo moralė privalo būti kuo aukštesnė". Skyrininkas "niekad nenustoją upo pats ir visada kelia tą upą kovotojuose" (225 psl.). Tai toks jų skyrininkas. Gi mūsų "generaliniuose štabuose" sutinkame "generolų", kurie viešai padaro ir tokius pareiškimus: "Esu didžiausias pesimistas ir dėl Lietuvos ir dėl lietuvių Amerikoje". Idomu, kokią nuotaidą toks vadas įstengs palaikyti tuose, kuriems vadovauja.

"Vienų vieni", svetimomis kalčomis besidamiesi į pasaulio sąžinę, neabejotina, kad gimtąja lietuvių kalba aštriais dūšais pasibels ir į lietuviškas širdis, kurių dar galutinai nėra užgožusi oportunistinė dvasia.

TELEVIZIJOS RYTŲ VOKIETIJOJE

Pagal "Neues Deutschland" duomenis, 1964 m. Rytų Vokietijoje parduota 550,000 televizijos aparatų. Televizijos eimėjų skaičius šiuo metu siekia 2,75 mil. Televizijos eimėjų skaičius Vak. Vokietijoje neseniai pasiekė 13,000 mil., radijo abonentų buvo apie 18,000 mil.

VERTINTAS IR PAGERBTAS LIETUVIS MUZIKAS

Muzikos veteranui Jonui Čižauskui išėjus pensijon

Muzikas Jonas Čižauskas, nuo 1907 metų vargoninkavęs įvairiose lietuvių parapijose, pastaruosius 20 m. dirbo Šv. Mykolo vokiečių parapijoje Elizabeth, N. J. Praėjusį Kalėdų Bernelių mišias iškilmingai su choru atlikęs, pasitraukė pensijon, parapijai ir jos vadovams kunigams surengus muzikui iškilmingą atsisveikinimą.

Jonas Čižauskas nuo pat atvykimo Amerikon dienos pradėjo čia gyvai reikštis lietuviškos muzikos veikloje, nes buvo rimtai tam pasiruošęs pas muziką J. Naujajį Kaune. Pradėjęs vargoninkauti Mt. Carmel, Pa., rengė puikius koncertus, pastatė net C. Sasnausko kantatą "Broliai". Vėdė puikią solistę, koloratūro soprano (saviniškę Marijoną Pleckaitę. Vėliau vargoninkavo Clevelande, Ohio, Baltimorėje, Md., Worcester, Mass. (Aušros Vartų parapija) ir kt. Kur tik gyveno, visur lavino savo gražų baritoną balsu, studijavo vargonus, muzikos teoriją ir drauge su žmona plėtė savo koncertinę veiklą lietuvių kolonijose. Ir taip įvedo koncertuodami apvažiavo visas Amerikos lietuvių kolonijas ir per 25 metus surengė šimtus koncertų. Ypač prie jų pasisekimų prisidėjo lietuviškųjų liaudies dainų atlikimas, kurias jis pats harmonizuodavo, nemažai jų peruošdamas solo ir duetams, Klausytojai, girdėdami savo krašto dainas koncertuose viešai dainuojant, savo gimtojo krašto ilgesio pagauti, labai tuos koncertus lankydavo. Yra išleistų ir jų įdainuotų plokštelių, kurių šiandien, deja, nebeįmanoma rasti. J. Čižauskas, puikiai grodamas vargonais, ruošė taigi ir vargonų koncertus bažnyčiose bei miestų centro salėse. Jų turėjęs nemažiau 60, kurių didelė dalis buvo grojama ir amerikietiškajai publikai.

Kur J. Čižauskas vargoninkaudavo, visur tuoj įkurdavo gerus ir gausius chorų, su kuriais daž-

nai ruošdavo koncertus, nebūdama net miesto centro didžiųjų salių. Suvaicino nemažai ir operetų. Tačiau religinių koncertų rengimas jo buvo ypač mėgiamas, nes abu su žmona, būdami puikius solistai, įnešdavo savo solo atlikimais į tuos koncertus įvairumo. Tas pats būdavo ir pasaulinės muzikos koncertuose. Dažnai tu rėjo choro pajvairinimui suorganizavęs mėgėjų orkestrus, reikalingus operetų pastatymams.

Ypatingai pabrėžtinas J. Čižausko didelis ryšys, platinant lietuvių kompozitorių kūrybą svetimausio tarpe. Gyvendamas Elizabeth, bažnytinio choro repertuare turėjo J. Naujajio mišias, savo paties, J. Žilėvičiaus ir įvairių motetų, be minėtų autorių dar T. Brazio, Al. Kačanausko (Maldą už Tėvynę), kun. Juozo Čižausko ir kt. Kai per didžiąsias šventes parapija savo biuletenyje atžymė-

Dagys

Pranašo šauksmas

davo smulkmeniškai muzikinę programą, ten visada figūruodavo vienas bei kitas minėtų mūsų autorių vardas. Mėgstantys muziką parapičiai visada už tuos veikalus, kaip naujus ir įdomius, reikšdavo J. Čižauskui nemažai sveikinimų ir padėkų. Tai pavyzdys kitiems mūsų vargonininkams, bijantiems savųjų kompozitorių kūrybą bažnyčioje plačiau naudoti.

J. Čižauskas, kaip muzikas, ypač domėjosi religinio pobūdžio koncertais. Elizabeth'e gyvendamas, visiškai New Yorko pašonėje, lankydavo visus didesnius religinius koncertus, įvairių tikybų bažnyčiose rengiamus, todėl gerai asmeniškai pažinojo visus apylinkės geruosius bažnytinės ar vargonų muzikos vairuotojus — vargonininkus. O kai atėdavo Advento ir Gavėnios laikas, kada statoma pasaulinių garsenybių kūrinių — oratorijos, misterijos, pasijos — jis kartais tą pačią dieną net keliose tokiose koncertuose atsilankydavo. Ten XVI-XVIII šimt. statomose veikaluose dalyvau-davo šalia vargonų ir chorai, suskirstyti į kelias grupes ir su solistais, simfoninio orkestro palydimi. Tokius dalykus tik kartą žmogui gyvenime pasitaiko progą išgirsti. Muz. J. Čižauskas nėra apleidęs nė vieno garsųjų pasaulinio masto vargonų virtuozų koncertų, kurių New York'e apstu. Jis puikiai žinojo visus vargonus, kuriuose yra sidabrinių ar grynų vario dūdų. Ir kaip jis apie tuos koncertus entuziastingai kalbėdavo, džiaugdamasis lyg mažas vaikas. Ir taip J. Čižauskas, belankydamas minėtus koncertus, nejučiomis meniškai brenė ir muzikiniai augo. Tad ir nenuosta bu, jei gyvenant jam Elizabeth'e ir prieš sumą sekmadieniais bent pusvalandį vargonais šlo grojant, susirinkdavo nemaža klausytojų pasigėrėti jo gabiu vargoninkavimu. Ten parapijoje turėjo gerą vokišką būdu balsinės spalvos chorą, kuris savo vedėją labai gerbė. Klebonas ir parapičiai labai jį vertindavo, nes iki jo tokios muzikos šioje parapijoje nėra buvę. Kai muzikas su choru parengdavo religinį koncertą, klebonas savo padėką sujungdavo su rimtu čekių, tą patį visada pakartodamas kiekvienų Kalėdų progą. Todėl ir nenuostabu, jei

atsisveikinant visas pirmasis parapijos biuletenio puslapis skirtas J. Čižausko muzikinio darbo parapijoje aptarimui, kur klebonas, tarp kitko, sako, kad tai buvęs retos muzikinės kultūros asmuo, kokio ši parapija niekada nebuvo turėjusi.

Malonu matyti, kaip svetimieji mūsų sugeba taip gražiai įvertinti ir pagerbti. Poilsui pasitraukęs, muzikas J. Čižauskas su žmona apsigyveno Elmore, gražiausioje Elizabetho miesto sekcijoje. J. Žilėvičius

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

Dabar laikas siųsti savo artimiesiems dovanas VELYKOMS

ir tik per CENTRAL PARCEL SERVICE, Inc.

Centrinė įstaiga:
220 South State Street
Telefonas WA 2-9554,
skyrus Marquette Parke
2618 West 63rd Street
Telefonas WA 5-2466

Dabar galite užsakyti per mūsų įstaigą automobilius, motociklus, šaldytuvus, skalbimo mašinas ir kitus vietinės gamybos fabrikatus. Pas mus taipogi rasite gausų, tinkamų siuntimui, prekių ir maisto siuntinių pasirinkimą.

Užkite, apžiūrėkite ir įsitikinkite patys.

Jau 18 metų pristatome siuntinius į Lietuvą VISADA LAIKU!

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

MARCH — KOVO 11, 12, 13 D. D.

STOCK 10 YEAR OLD IMPORTED V.S.O.P. BRANDY	Fifth \$4.98
CRUSADEERS 10 Year Old PORTUGAL BRANDY	Fifth \$3.39
COEUR DE FRANCE CHAMPAGNE COGNAC	Fifth \$4.29
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U. S. P.	Fifth \$4.89
GINZANO VERMOUTH, Dry or Sweet	Fifth \$1.39
CUSENIER IMPORTED Blackberry, Apricot or Cherry LIQUEUR	Fifth \$3.49
POPULAR BRAND OF IMPORTED CANADIAN WHISKY 90.4 Proof	Fifth \$4.29
ASSORTED IMPORTED GERMAN WINES	Fifth .98¢
BUDWEISER BEER 12-12 oz. Cans	12-Pak. \$1.98
HAMM'S BEER Case of 24-12 oz. Bottles	Case \$3.29

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI) Sav. DAN LIUTIKAS
TAISYMAS yra mūsų SPECIALYBĖ. VISŲ GAMYBOS • GREITAS patarnavimas • GARANTUOJA • KREDITAS
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446

Kas tik turi gerą skonį, Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PRosp. 8-5875

Vedėja J. LIEPONIS

Pirmadi., ketvirtadi. ir penktadi. nuo 9 iki 9:30. Kitomis dienomis nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 val. iki 5 val. p. p.

Remkite tuos, kurie skelbiasi dienr. Drauge.

MARQUETTE PARKE - AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE

Taupykite savo pinigus pas mus. O jeigu jau esate pasiruošę įsigyti savo namus ir norite gauti paskolą, tai imkite ją Marquette Parke — Amerikos Lietuvių sostinėje, Chicago Savings and Loan bendrovėje, kur visada gausite teisingą patarnavimą, pelningą dividendą ir apdraustą savo santaupų saugumą.

Chicago Savings bendrovė jau 40 metų teikia įvairius finansinius patarnavimus šio didmiesčio ir jo apylinkių lietuviams. Tūkstančiai pasinaudoja jos patarnavimais. Kviečiame jais pasinaudoti ir Jus.

Mes nesiveržiame tapti pačia didžiausia įstaiga, bet stengiamės visuomet teikti geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams ir visada siekiame finansinės stiprybės. Šios bendrovės vadovybė ir šiandien tęsia tą pačią atsargią, protinę pinigų administravimo politiką, kuri apsaugo Jūsų santaupas ir neša Jums gerus dividendus.

HANDY HOURS

Monday	12:00 P.M.-8:00 P.M.
Tuesday	9:00 A.M.-4:00 P.M.
Wednesday	Closed All Day
Thursday	9:00 A.M.-8:00 P.M.
Friday	9:00 A.M.-8:00 P.M.
Saturday	9:00 A.M.-12:30 P.M.

Chicago Savings

and LOAN ASSOCIATION

6245 So. Western Ave. Chicago, Illinois 60636 GR 6-7575

Mokame aukštą 4 1/4% dividendą investavimo sąskaitoms

Kultūrinė Kronika

● **Paskaitų ciklas gavėnios** šeštadieniais. Kai nevienu (o ypač jaunimo) mūsų organizacijos veikla pavojausiai ima vis labiau reikėti tik pramoginio sektoriaus ribose, kur blizganti ceremonija ir laisvalaikio linksmybė tampa beveik visos veiklos siekiu, studentai ateitininkai ypač sveikintini, jog nepamiršta ir to, kas žmogų verčia susimąstyti ir rasti laiko ne vien tik išsiblaškyti pramogai. Čia turime prieš akis šiemetinių jų rengiamą gavėnios paskaitų ciklą Jaunimo centre, Chicagoje. Paskaitos vyks tris gavėnios šeštadienius, 203 salėje, 7 val. 30 min. vakare. Bendra visų paskaitų tema — „Žmogus ir meilė“. Pirmoji paskaita šiandien. Kalbės dr. V. Bielauskas apie meilę šeimoje. Kitą šeštadienį (kovo 20) paskaitą skaitys rašytoja D. Brazytė - Bindokienė „Vyras ir žmona išsivijęs literatūroje“. Ir kovo 27 kun. V. Bagdanavičius įvyro ir žmonos meilę pažūrės teologijos žvilgsniu. Studentai ateitininkai visuomenę kviečia į šias paskaitose gausiai atsilankyti.

● **K. Žoromskio tapybos darbų** paroda Chicagoje atidaro šiandien 7 val. vak. Čiurlionio galerijoje. Dailininko parodą rengia lietuvių jūrų skautijos korporacija „Gintaras“. Šioje apžvalginio pobūdžio K. Žoromskio tapybos parodoje išstatoma pastarųjų metų dailininko darbų. Parodos lankymo laikas: savaitės dienomis 7—9 val. vak.; savaitgalis 12—9 val. vak. Paroda uždaro kovo mėn. 21 d.

● **Trijų mirusių rašytojų minėjimai**, šiomis savaitėmis organizuojami New York'e ir Detroit'e, rodo gyvastingą mūsų šviesuomenės dėmesį savam rašytui ir jo kūrėjams. Šį savaitgalį (kovo mėn. 13 d.) New York'e Santara - Šviesa rengia literatūros vakarą, skirtą Julijui Kaupui ir Algimantui Mackui. Apie mirusius rašytojus kalbės poetas Henrikas Nagys, o jų kū-

rytą skaitys L. Mingelaitė ir Vytautas Valiukas. Tame pačiame New York'e kovo mėn. 21 d. 5 val. popiet Carnegie Endowment patalpose (345 E. 36th St., Manhattan) rengiamas taipgi poeto Vytauto Mačernio 20 metų mirties sukakties prisiminimas. Rengimo komitetą sudaro: L. Baltušaitienė, dr. St. Dimienė, konsulas A. Simutis, dr. A. Šmulskytis ir P. Jurkus. Minėjime apie Vytautą Mačernį kalbės dr. Juozas Girnius.

Tą patį sekmadienį (kovo mėn. 21 d., 3 val. popiet) lietuvių namuose Detroit'e bus literatūros simpoziumas, kuriame pagrindiniu kalbėtoju kviečiamas poetas H. Nagys apžvelgs prieš metus mirusio (1964 m., kovo mėn. 1 d.) rašytojo Juliaus Kaupo asmenį ir jo kūrybą. Simpoziumo moderatorius dr. Vyt. Majauskas.

● **Poetui ir laikraštiniui** Antanui Rimydzui kovo mėn. 2 d. suėjo 60 metų. Kaip poetas ir kaip laikraštiniukas, A. Rimydis labiausiai reikšmingas paskutiniame nepriklausomos Lietuvos dešimtmetyje. Pradėjęs simbolistinio pamušalo poezija, vėliau, ieškodamas naujų, tapo aktyviu keturvėjininku. Poezijos

Antanas Rimydis

Kristijonas Donelaitis Yale universitete

„Yale Daily News“ š. m. vasario mėn. 12 d. talpino platą apšauką estų poeto Aleksio Rannit'o paskaitos, kuria gausiai auditorijai buvo ten pristatytas mūsų Kristijonas Donelaitis.

Paskaita buvo globojama paties universiteto. Paskaitos klausėsi 11 profesorių, daug studentų ir šiaip kultūrininkų — viso apie 200 žmonių.

Anot laikraščio, paskaita buvo norima paminėti didžiausio lietuvių klasiko 250 metų gimimo sukaktį. Paskaitininką Aleksį Rannit'ą auditorijai pristatė tarptautinio garso lyginamosios literatūros skyriaus profesorius Rene Welck, apgailestaudamas, jog anglosaksistinis pasaulis per mažai pažįsta mažųjų tautų literatūras. Profesorius pristatė Donelaitį kaip pavyzdį didžiųjų literatūros asmenybių, kurio žodžiui tačiau buvo lemta neperšokti kalbinių uztvarų.

Lietuvių kalba

Poetas savo paskaitą pradėjo eile citatų iš Debussy, Lermontovo ir Goethės pasisakymų, iškėliančių lietuvių kalbos grožį ir svarbą. Nubraižęs Donelaičio laikų istorinį Lietuvos foną, Rannit'as pristatė rašytoją kaip vienišą ir įdomią figūrą, liuteroną katalikiškos daugumos lietuvių tautoje. Nors nėra daug žinių apie paties Donelaičio būdą ir aplamą apie jo gyvenimą,

vis dėlto žinome, kad poetas buvo giliai išsimokslinęs, laisvai kalbėjęs, be lietuvių kalbos, dar ir graikiškai, lotyniškai ir vokiškai.

„Metai“

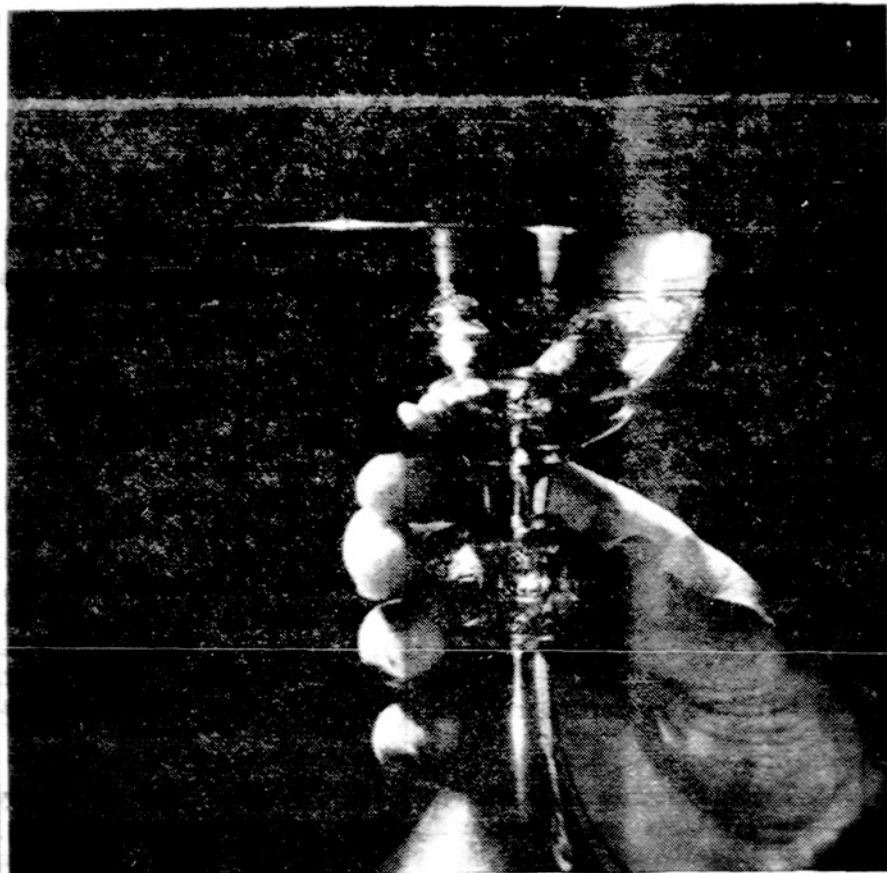
Iliustruodami paskaitą, trys profesionalai aktoriai recitavo ištraukas iš Donelaičio „Metų“ trijomis kalbomis. Asta Wilman Linnott, Harfordo muzikos konservatorijos mokytoja, angliškai paskaitė ištraukas iš „Pavasario linksmybių“ ir „Žiemos rūpesčių“. Ištraukas lietuviškai pakartojo aktorius Vytautas Valiukas, o rusiškai A. Daugavietytė.

Poeto įnašas

Paskaitininkas pabrėžė, kad Donelaitis savo pagrindiniame veikal pasiekęs ir išlaikęs tokią barokinio sudėtingumo ir kaimietiško paprastumo pusiausvyrą, kokios niekas niekur nėra įkūnijęs per visus pastaruosius 200 metų.

Rannit'as Donelaitį aptarė taipgi kaip dingusios Senosios Prūsijos sargybinių, kaip gynėją natūralios organinės kultūros, giliai prisirišusį prie žemės.

Baigdamas Rannit'as pasmerkė sovietinių kritikų dabartines pastangas atrasti Donelaičio „Metuose“ socialistinį realizmą, pareikšdamas, kad tai, kas yra geriausio Donelaičio poezijoje, būtų visai nepriimtina sovietų cenzoriams, jeigu Donelaitis šiandien gyventų.

Štai mano kraujo taurė naujame ir amžiname Testamente tikejimo paslaptis. Šis kraujas bus išlietas už jus ir visą pasaulį nuodėmėms atleisti. Kiek kartų tai darysite, mane prisiminsite.

Nuotrauka A. Kezio, SJ, iš leidinio „Sventoji Auka“.

nėra užmetęs ir dabar. Kaip laikraštiniukas, 13 metų dirbo plačiausiai skaitomo „Ūkininko Patarėjo“ redakcijoje. 1934 m. jo įsteigtos, kurį laiką leistos ir redaguotos „Literatūros Naujienos“ buvo pirmas tokios rūšies laikraštis Lietuvoje, liudijęs laisvos tautos pribrendimą europinio lygio kultūriniam gyvenimui. Be kita ko, ypač buvo reikšminga A. Rimydzio veikla lietuvių rašytojų draugijoje, kaip jos reikalų vedėjo. Tada be jo neapsiejo jokia literatūros šventė bei premijų įteikimai, pats dalyvavo daugelyje literatūros vakarų Kaune ir provincijoje, rūpinosi kontaktais su užsieniečiais rašytojais bei jų viešnagėmis Lietuvoje etc. Žodžiu, ten jubilaitas anais laisvės metais buvo vis pačiame kultūrinio ir rašytojiško darbo sūkurėje, todėl ir suprantama, kodėl poetas Jonas Aistis 1941 metais, atskirtas Prancūzijoje karo frontais nuo Lietuvos, taip gaudžiai ir taip ilgesingai rašė: „Pasigendu, tartum gimtinei žemei saujos, / Šiandieną aš Miškinio, Binkio ir Rimydzio“.

● Dviejų eikagiečių dailininkų paroda Los Angeles. Kovo mėn. 21 d. šioje tolimoje lietuvių kolonijoje atidaroma dailininkų A. Kurausko ir V. O. Virkau darbų paroda. Parodą rengia, jungdamas ją su žuvusio poeto A. Mackaus pagerbimu, vietos Santaros - Šviesos skyrius. Parodą atidarys skyriaus pirm. Br. Raila, o poetą Mackų, kaip kūrėją ir kaip asmenį, ap-

tars S. Paltus ir dr. M. Gimbutienė.

● **Lietuvių rašytojai Australijoje** išleistame pasaulinės literatūros leksikone. Australijoje išėjo trijų tomų biografinis, literatūrinis ir bibliografinis žodynas „Pasaulio literatūra“. Leidinyje skirta vietos ir lietuvių literatūrai. Be bendro pobūdžio apžvalgos, straipsniais apibūdinta K. Donelaičio, S. Nėries, Maironio V. Mykoliaičio - Putino, B. Sruogos, A. Vienuolio ir Vaižganto gyvenimas ir kūryba.

MOVING

Apdraustas perkraustymas įvairių atstumu.

A. VILIMAS

3415 S. Lituanica Ave.
Tel. FRontier 6-1882

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Virginia 7-7258-59

NAUJI LEIDINIAI

● **SVENTOCI AUKA.** Maldų vertimas Bruno Markaičio, SJ; fotografijos Algimanto Kezio, SJ; dailininkas Algirdas Kurauskas; išleido Tėvai jėzuitai; surinko Morkūno spaustuvė; spaudė „Rayner Lithographic Company“. Tai bene mūsųose pirmartinis tokio pobūdžio, tokios temos ir tokio tiesiog tobulo, apipavidalinimo leidinys. Viršelis, titulinis puslapis ir kiti dail. A. Kurausko piešiniai bei prasmingas Bruno Markaičio, SJ, pradžios žodis tiksliai įveda į šv. Mišių aukos misteriją, kurią jau toliau sekame atitinkamų tekstų eilutėse ir reto ryškumo bei skoningo, tikrai kūrybingo pagavimo A. Kezio, SJ, nuotraukose, kuriose kone vienu metu ten regimu objektu — rankomis pristatoma visa šv. Mišių esmingoji slinktis. Tokį leidinį reikia priimti kaip gilaus grožio poemą šv. Mišioms, parašytą Algimanto Kezio, SJ, nuotraukomis. Knygos kaina \$8.00.

Užsisakoma šiuo adresu: Sventoji Auka, 2345 West 36th Street, Chicago, Ill. 60636.

● **B. Armonienė - A. L. Nasvytis, PALIK AŠARAS MASKVOJE.** Išleido Viltis. Tai B. Armonienės pergyvenimų pokario metais Lietuvoje ir vėliau ilgose Sibiro tremtyje knyga. Anks-

čiau šių jos pasakojimų fragmentai buvo paskelbti Life žurnale, o vėliau visa knyga buvo išleista ir anglų kalba. Dabar šia lietuviškąją knygos versiją siaubingai B. Armonienės pergyvenimai pateikiami netgi lietuviams. Leidinys iliustruotas, 253 psl., kaina \$3.00, gaunamas Drauge. Vėliau duosime ir platesnę knygos recenziją.

Siela, kuri myli ir kenčia, yra aukštai iškilusi. — V. Hugo

J I B VARTODAMAS NEBŪSI NEI PLIKAS NEI ŽALUS

JIB vartoja 16 savaičių, pusę metų, vienus metus. J. G. czewskio paveikslai parodo, kad JIB vaistai ATAUGINA PLAUKUS, išgydo pleiskaną, sausą, niežėjimą, sualiko plaukų slinkimą, atgauna natūralią plaukų spalvą MOTERIMS IR VYRAMS. 100 proc. garantuoti! JIB vaistai Regist. Wash., D. C. Įrašyti vaistų katal. RED-BLUE BOOK. PAT. JIB. Laboratorija gausi J. A. V. Canados ir iš Europos vaistų katal. daug padėkos laišku už gerą JIB vaistų veikimą. JIB. 8. Oz. 16 savaičių vartojimui \$5.50, jei COD, dar 50c. Užsakymus su Money Orderiu, reikalaukite tuojau.

JIB LABORATORIJA, 1437 So. 49th Ave., Cicero, Illinois 60650 ir DRUG STORE, 5000 West 16th Street, CICERO, ILL. 60650

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ISTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmą ir ketvirtą 9-9 val. antrą, trečią ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 po pietų

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimą saskaitas

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRMAD. ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v. SEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

VANDER WAGEN

ANGLYS

SINCLAIR ALYVA

3605 West 63rd St. POrtsmouth 7-8020

NELAUKITE, nes rytoj gali būti pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei šitiek neturėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:

AMERICAN BONDING
AMERICAN INDEMNITY
CASUALTY MUTUAL
FIDELITY & DEPOSIT
FIRE & CASUALTY OF CONN.
GIBRALTAR INSURANCE
THE HANOVER
HIGHWAY INSURANCE
THE HOME
INTERSTATE
LASALLE CASUALTY

MANHATTAN FIRE & MARINE
MERCURY MUTUAL
MONARCH
NATIONAL UNION
NEW YORK FIRE
SECURITY INSURANCE
UNITED STATES FIRE
UNIVERSAL INSURANCE
WESTERN FIRE & CASUALTY
CALIFORNIA LIFE

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKay, Inc.

222 W. Adams Street Room 800

Telefonas CEntral 6-5206

STANDARD FEDERAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

4192 ARCHER AVE. — CHICAGO, ILLINOIS 60632

Telef. — Virginia 7-1141

TURTAS — \$90,000,000.00 REZERVAI — \$8,800,000.00

Vienintelė lietuviška bendrovė Chicagoj mokanti dividendus kas 3 mėnesius. Dabartinis dividendas 4 1/4 % visoms taupmenoms.

PASKOLOS NAMAMS ĮSIGYTI AR TAISYTI PRIEINAMOMIS SĄLYGOMS

VALANDOS:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 val. vakaro

Antradieniais ir penktadieniais nuo 9 iki 4 val. vakaro.

Šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Trečiadieniais nedirbama.

JUSTIN MACKIEWICH, Valdybos pirmininkas

JUSTIN MACKIEWICH, Jr. Prezidentas

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASĖ SEMENIENE

Kaimo idilija

Walt Disney vardas filmų pasaulyje yra taip magiškas, kad i bet kurį jo filmą galima vesti visą šeimą be jokių skrupulų rasti ko nors netinkamo jaunosios sielos. Todėl ne veltui jis rinkė renka Akademijos (Academy of Motion Picture Arts and Sciences) premijas, kaip grybus po šilto lietaus. Ligi šiol jis liko apdovanojamas 29 kartus. Ne vienas ir gal ne du "Oscarų" įkris į jo sterblę ir šiemet 37-tame metiniame premijų įteikime balandžio 5 d. už jo klasikinį muzikinį sedevrą "Mary Poppins". Šis jojo nuo 5 ligi 95 metų metų žiūrovų numylėtas filmas gavė 13 nominacijų, pralenkdamas visus kitus geriausius 1964 m. pagamintus filmus, įskaitant net tokius meniškai pagamintus kaip muzikalinį "My Fair Lady" bei dramatiškąjį "Becket". 13 nominacijų — tai pirmasis toks rekordas muzikaliniam filmui nuo pat premijos įsteigimo pradžios.

Šiuo metu su didžiausiu pasisekimu eina miesto centre Chicago vėliausiai pasiekęs, nors ir ne vienas pačių geriausių W. Disney filmų, "Those Callows".

W. Disney lyg planuotai su planavo šį savo filmą jauniesiems, tačiau ir vyresnioji karta neraz jo nuobodžiui. Visas veiksmas vyksta Vermonto kaime, viename pačių gražiausių gamtos atžvilgių apylinkių visose JAV-ose. Nors minima, kad tai 1923 m. ir vienas kitas automobilis šmėkšteli, tačiau dvelkia senoviskumu, lyg iš 19-tojo šimtmečio.

Lietuvių žiūrovui filmas sukelia daug ilgesingų sentimentų, nukeliančių ir netektas tėviškes, bežiūrint dieniškai gražių Vermonto gamtovaizdžių ir skrandančių padangėmis laukinių žąsų.

Aktorių sąstatas — vienas pačių simpatingiausių: jaunas Brandon de Wille (iš vaiko — artisto išaugęs į puikų jaunolį — aktorį), Brian Keith ir Vera Miles, vaidina Calloway šeimą. V. Miles — puiki kaimietė net savo išore: nė pėdsako hollywoodiško pamėgto išsidavymo. Turinys labai nekomplikuotas. Viskas sukasi apie tai, kad girininkas — tėvas Calloway nori įkurti ramią vietelę laukinėms žąsims, o filmo nedorėlis — miesto praėjūnas nori įsteigti medžiotojų rojų ir iš to praturtėti. Anot vieno kaimiečio, tai reikštų dešrelių būdelių, mirgančių elektrinių reklamų atsiradimą.

Žaibinės evoliucijos fenomenas

Tur būt įdomiausias kiekvieno pavasario fenomenas yra milijonų žuvies pavidalo buožgalvių pasirodymas: vanduo — balos, pelkės, tvenkiniai, grioviai, nusekė ežerai — prisipildę gyvių, kurių kiekvienas atrodo kaip tamsi, maža žuvelė. Po kelių savaičių šitie gyviai pavirsta mažomis varlėmis. Tada prasideda varlių sezonas ir gandrų darbmetė. Švelni vakarinė varlių muzika nustelbia vakaro tylą.

Buožgalvių pavirtimas varlėmis yra amfibijų klasės išsivystymo arba kilmės pakartojimas. Amfibijos arba varlės išsivystė iš žuvų. Bet varlių išsivystymas iš žuvų vyko milijonus metų. Buožgalvių vartimas varlėmis yra tik kelių savaičių procesas. Šitas procesas yra staigus visų organų persigrupavimas.

Gyvių išsivystymo kelias, arba metamorfozė, nėra tik varlių ypatybė. Kilmės pakartojimą rodo ir kitų klasių gyviai. Bet dabar kyla klausimas, kokios

Ramus provincijos gyvenimas pamargintas Ed. Wynn ir Walter Brennan humoru.

Komedija apie žmoną

Atbaidas savo brutaliai siaubinga antrašte filmas "How to Murder Your Wife" nėra bauginantis, bet tik vikriai besivystanti komedija. Rašytojas, virtęs filmo gamintoju, George Axelrod, atrodė, lyg būtų parašęs tekstą pagal daug kartų girdėtą juoką, kad vyras negali gyventi su žmona, bet jis negali gyventi ir be jos. Axelrod suranda naujų idėjų bei situacijų ir šis jo filmas liko juokingesniu už jo paties taip pasisekusį "The Seven Year Itch".

Gabusis komedinininkas Jack Lemmon yra nerūpestingasis viengungis Stanley, gerai apžiūrėtas tarno Charles (Terry Thomas) ir mylimas visų gražuolių. Vienne viengungis su buvimu, įvežus milžinišką pyragą, iš jo išsoka blondinė (Verna Lisi). Sekantį rytą buvęs laimingas viengungis pamato, kad alkoholio užmarintas, jis nepastebimai įsigijo tą blondinę už žmoną. Jaunavedė — italė, teoretškai įsitikinusi, kad gera žmona turi apipilti vyrą savo begaline meile ir ji gerai nupenėti, visus reikalus sukomplikuoja, nemokėdama nė žodžio angliškai. Geriausi komedijos momentai yra tie, kur vyras nori įtikinti, jog visa tai buvo klaida ir jis galisi jos.

Kaipo garsusis kartūnistas Stanley pašo savo herojų "Bash Brannigan — Secret Agent" įvairiuose nuotykiuose, pats juos išmėginęs. Negalėdamas gauti perskyrų, kai jau vedėbos laikosi vos už šiaudų, jis milijonus savo skaitytojų per "kartūnus" perduoda idealiausia savo žmonos nužudymo planą.

Seimyninis aukeklas atstaus beveik kiekviena namine situacija, įskaitant skandalingai nepasisekusį pirmąjį jaunavedžių pobūvį — vakariene. Tačiau visa tai šviežiai skoninga.

Lemmon vaidyba didinga, tikrai pasiekusi zenitą. Verna Lisi, naujausias ir gražiausias importas iš Europos, tikriausia taps nauja Hollywoodo italų filmų karaliene ne vien dėl išvaizdos, bet ir geros vaidybos. Jaučiasi, kad tai ne naujokė. Vaidyba stilingai apšifuota, kad net pastebima, jog ji suvaidino Europoje bent ketvirtadalį šimto filmų.

Mažesnės rolės: Eddie Mayehoff, Claire Trevor, Sidney Blackmer, Max Showalter, Jack Albertson, Alan Hewitt ir Mary Wickes. Tik suaugusiems.

Kompozitoriaus K. V. Banaičio kūrinių koncerte kovo mėn. 7 d. "Carnegie Recital Hall" New York'e "Lietuvišką idilę" išpuo smuikininkas Joseph Conte, klarnetistas Frank Marinaccio ir pianistas Ivan Waldbauer. Plačiau ir įvairio K. V. Banaičio kūrinių programoje šiam koncerte taipgi dalyvavo pianistė A. Kepalaitė, solistas S. Citvaras, smuikininkas I. Vasyliūnas, pianistas V. M. Vasyliūnas ir New Yorko Lietuvių vyrų choras, diriguojamas V. Baitrušaičio. Nuotrauka R. Kisieliaus

KANTATA APIE ŠVENTĄ KAZIMIERĄ

Šių metų vasario mėn. 10 dieną šv. Juozapo mergaičių kolegijoje prie Cincinnati (Mount of St. Joseph on the Ohio) įvyko kantatos apie šv. Kazimierą premjera.

Kompozitorius yra Henry S. Humphreys, taip vadinamas "Composer in Residence" šioje kolegijoje. Kantata, pavadinta "Miracle at Grodno", vaizduoja šv. Kazimiero paskutines valandas, kai jis Gardino katedroje pergyvena stebuklingą "Missa Invisibilis", kurių metu angelams begiedant, jis priima iš jų rankų šv. Komuniją.

Veikalo finale šv. Kazimieras po Komunijos pasilieka egzistenciją, ir motinai atėjus į bažnyčią, miršta josios rankose.

Šis Humphreys kūrinys buvo plačiai išreklamuotas Cincinnati spaudoje. Pagal paduotą turinį, šv. Kazimieras, Lenkijos kunigaikštis, atvyksta į Gardino katedrą, kuri buvo tik ką išplėsta lietuvių pagonių vado Vilko ir joje palikta tik Pietos statula (nebloga kopija Michelangelo Pietos...). Prieš šią statulą ir vyksta visas veiksmas. Atskirai pasakyta net jo ir laikas, būtent, 1483 m. kovo mėn.

Pagrindinė, tikriausia sakant, vienintelė solo partija atliko tenoras Samuel Gordan, neseniai laimėjęs Metropolitain operos vietines varžybas, taip pat mėgins jau savo balsą ir kituose operų pastatymuose.

Orkestrinę dalį atliko Cincinnati "College Conservatory of Music" ir šv. Juozapo kolegijos mergaičių choras, giedodamas už permatomos uždangos "Missa invisibilis" dalis.

grindinis metamorfozės variklis. Tarp šių ir hypophyžio hormonų vyksta bendradarbiavimas, be kurio nebūtų metamorfozės. Hypothalamus hormonai skatina hypophyžio hormonų veikimą. Hypophyžio hormonai išlaiko tam tikrą thyroksino koncentraciją organizme. Tik tada vyksta metamorfozė.

Kiekvieno gyvio organizme yra tam tikras cheminio reguliavimo ratas. Cheminių reakcijų reguliavimas daugiausia priklauso nuo hormonų. Nieko gamtoje nevyksta "savaimė". Dr. V. Litas

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
TAIPGI MAISTO PRODUKTAI
Licenzijuota Lietuvių imonų registruota U.S. Depart. of Justice
COSMOS PARCELS EXPR. CO.
MARQUETTE GIFT PAR. SER.
2608 ir 2439 W. 69 St., Chic., Ill.
WA 5-2737
3212 So. Halsted St., Chic., Ill.
CA 5-1864

DIDELIS PASIRINKIMAS mažiausių ir visų kitų Lietuvoje pagamintų prekių labai prieinamomis, žemomis kainomis. Laikė 3-4 savaičių pristatomas Lietuvoje automobilius, šaldytuvus, dviračius, akordeonus ir kitus stambesnes prekes. Kreipkitės į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiog iš Chicago į Lietuvą.
Vedėjai Edv. ir Vyt. Žukauskai

reagavo į, taip vadinamą, "pasaulinę premjerą", bet galutinį žodį, žinoma, geriausiai būtų palikti muzikos kritikams. Tiesą sakant, H. S. Humphreys pats yra reguliarus Cincinnati muzikinio pasaulio kritikas ir turi savo nuolatinę vietą laikraščiuose.

Asmeniškai beklaušant, pati kantata per daug didelio išpuošimo nesukėlė. Tačiau labai galimas dalykas, kad įdėjus į ją kiek Lietuviškos dvasios, — kalbant ne vien apie scenarijų, bet ir išpildymą, — galėtų įgyti visai kitas dimensijas ir spalvingumą.

Taigi gal ir būtų verta kokiam muzikiniui vienietui tuo susidomėti ir pamėginti šį Gardino šv. Kazimierą "atlietvinti". Danutė Beliauskienė

ST. ZABRODSKAS

MIESTO IR NAMŲ STATYMO KONTRAKTORIUS

Atlieka remontą, perstatymą ir namų statybos darbus, cemento darbus, elektros įrengimus ir kt. Išrūpina reikalingus leidimus, iš miesto valdybos namų statymui, pertvarkymui ar remontavimui.

Visas darbas yra garantuojamas ir apdraustas.

2040 West 52nd Street,
Tel. PR. 8-7887
CHICAGO, ILL. 60609

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas

FRANK ZAPOLIS

3208 1/2 West 95th Street

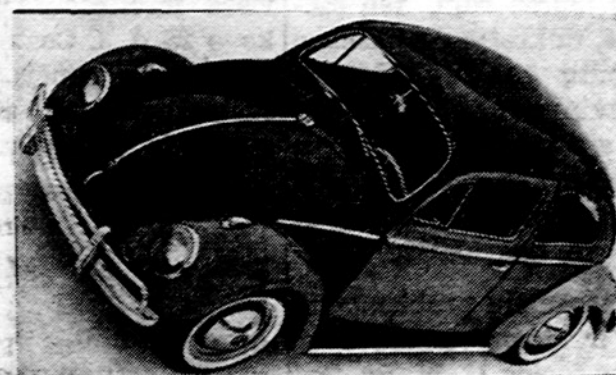
Chicago 42, Illinois

Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

VIETINIŲ IR IMPORTUOTŲ AUTOMOBILIŲ

(Complete auto service)

PILNAS TAISYMAS IR APTARNAVIMAS

ERWIN'S AUTO REPAIR, INC.

2248 West 69th Street, Tel. HE 4-6900

CHICAGO, ILLINOIS 60636

Taupykite

MES MOKAME
4 1/2
ANT VISŲ
SASKAITŲ %

Daugiau kaip 50 metų
sąžiningai patarnaujame
lietuviams.

Kiekviena
sąskaita
ligi
\$10.000
apdrausta
Federalės
valdžios
agentūroje

August Saldukas,
Prezidentas
4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Patikima ir žinoma firma Amerikoje, turinti daugelio metų patyrimą leidžiamiesiems siuntiniams į USSR — PRANEŠA:

Eileje garantuojamų užsakymų sovietinės gamybos prekės, kaip tai: **AUTOMOBILIAMS, ŠALDYTUVAMS, TELEVIZIJOS APARATAMS ir kt.**, pats gavėjas gali pasirinkti dovanas už bet kokio dydžio sumą.

Jūs taip pat galite užsakyti **MAISTO PRODUKTŲ DOVĖNAS** giminiams, esantiems USSR. Pristatymas skubus iš produktų sandėlių, esančių **SOVIETŲ SĄJUNGOJE**. Kainos prieinamos.

Katalogų prašykite bet kuriame mūsų skyriuje arba Vyriausioje Įstaigoje:

45 West 45th Street
New York 10036, N. Y., Room 1101
Tel.: CI 5-7905.

DRAUGAS, šeštadienis, 1965 m. kovo mėn. 13 d.

7

MATO TAMSOJE, KAIP DIENĄ

Machlett laboratorijos surado būdą sustiprinti nakties visai žemo lygio šviesą iki aiškaus dienos šviesos matomumo. Tam tikri pastiprinimo vamzdeliai (elektroninės lemputės) leidžia gerai matyti tamsoje, bet as-

muo, laikas tą prietaisą, lieka nematomas. Aišku, tokiu išradimu tuoj susidomėjo ir pasinaudojo JAV kariuomenė, nes tas įgalina kareivius laisvai judėti tamsoje lygiai taip pat, kaip dieną, o taip gi apšaudyti gerai matomą priešą, savęs visai neįsčiuodant.

Petkus

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYKS MODERNIOS KOPLYCIOS

2533 West 71st St. Telef. GRowehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero, Townhall 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-9600

EUDEIKIS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYKS MODERNIOS KOPLYCIOS

4605-07 South Hermitage Avenue

Tel. YA 7-1741-2

4330-34 South California Avenue

Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON
SAVININKO

**SAINT CASIMIR
MONUMENT CO.**

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų

Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEDarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų

2443 West 63rd STREET

Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS G. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET

2314 W. 23rd PLACE

Tel. REpublic 7-1213

Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIŪNAS

4948 S. CALIFORNIA

Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE.

Tel. COMmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE.

Tel. YArds 7-1158 — 1159

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL.

Tel. OLYmpic 2-1003

Remkite tuos, kurie skelbiasi dienr. Drauge.

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

IŠGARSINTA LIETUVAITĖ CHIRURGĖ

DR. JONAS R. GENYS, Marylando universitetas

Vienuliuka nuotraukų ir keturių puslapių straipsnis "The Washington Star" dienraštyje pagarsino lietuvaitę dr. Juliją Vilinskaitę Amerikos sostinėje, Washington. Tą rašinį W. Fuchs pavadino "The World of Juliet Vilinskas", kuris detaliai pavaizduoja jaunos daktarės

— konferencijos; vakarais — budėjimas ar ruošimas seminaram. Dar vaizdžiau dr. Vilinskaitę gyvenimą pavaizduotas nuotraukose. Pirmame "The Washington Star" sekmadieninės laidos puslapyje yra didelė spalvota nuotrauka — dr. Vilinskaitė prie operacinio stalo. Toliau

Dr. Julija Vilinskaitė šeimai. George Washington'o universiteto ligoninės chirurgijos skyriuje, Washington.

gyvenimą ir darbą George Washingtono universiteto ligoninėje, chirurgijos skyriuje.

Studijos, gyvenimo kelias ir šeima

Dr. Vilinskaitė baigė medicinos studijas "Women's Medical College" Philadelphiaje. Po asistentų metų kolegijoje, ji dar praktikuos septynerius metus, kol pasieks savo tikslą. Atlikus "internship" Washington, dar lankys trejų metų bendrosios chirurgijos kursą ir dvejų metų plastikinės chirurgijos kursą. Dr. Vilinskaitės gyvenimas yra atžymėtas sunkiu darbu, dideliu pasiryžimu ir noru padėti tiems, kurie šaukiasi pagalbos.

Dr. Vilinskaitė buvo tik trejų metų, kai išvyko iš Lietuvos. Vokietijoje gyveno Dresdene. Atvykę į Ameriką, Julijos tėvai įsikūrė Windsor, Connecticut, kur tėvelis ir dabar dirba rašomųjų mašinelių dirbtuvėje, o motina — Hartfordo ligoninėje. Vienas brolis įsigijo neorganinės chemijos doktoratą (Ph. D.), kitas yra reikalų vedėjas vienoje kosmetikos bendrovėje. Žinoma, ši graži šeima sudarė Julijai tinkamas sąlygas išmokti puikiai lietuvių kalbą žodžiu ir raštu.

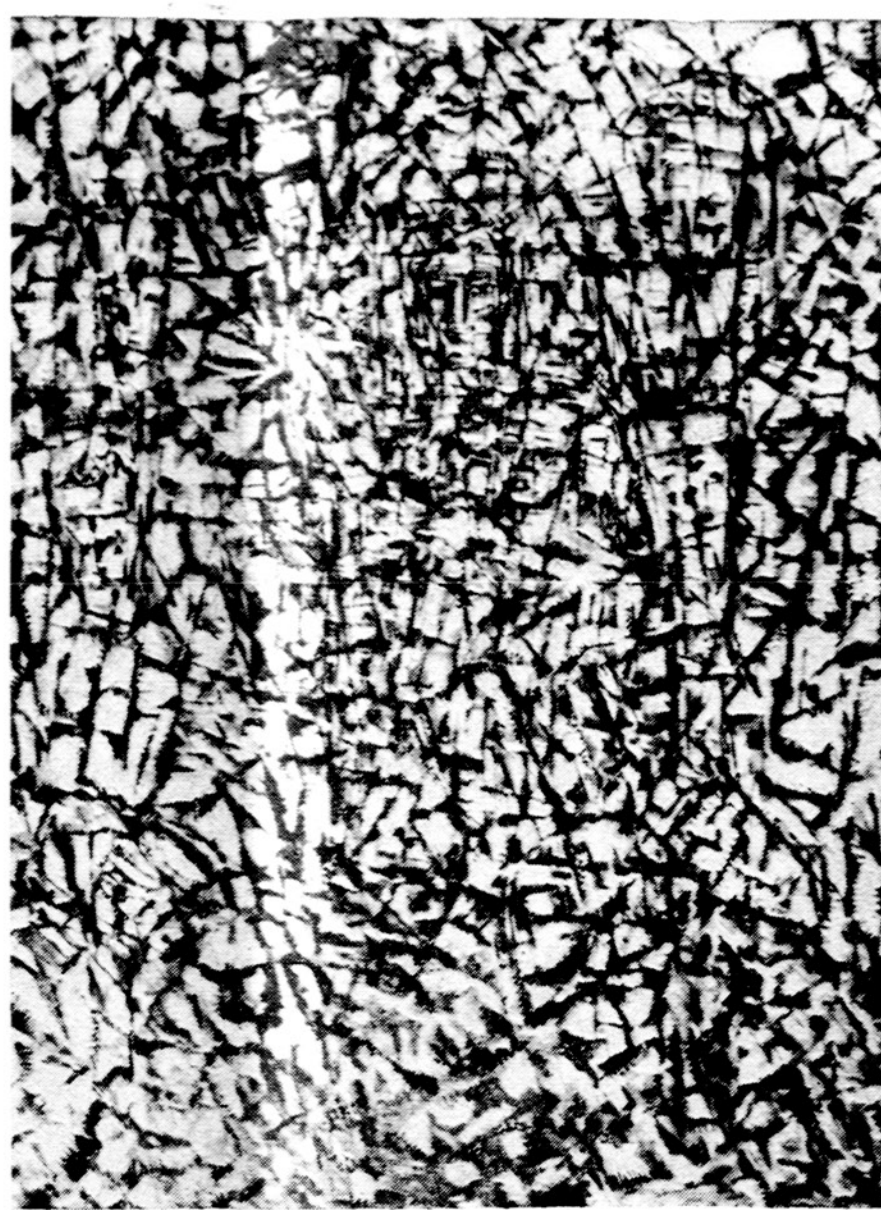
"The Washington Star" žodžiais

"The Washington Star" rašo, kad nors dr. Vilinskaitė yra graži ir vikri mergina, ji vargiai ar galėtų priklausyti bet kuriai darbo unijai. Ji pradeda darbą George Washingtono universiteto ligoninėje 7 val. ryto ir baigia tik 6 val. vakaro, jei nereikia dar budėti. Kas antrą savaitę reikia dirbti savaitgaliais ir kas antrą naktį reikia pasilikti ligoninėje. Ji priprato tenkintis keturiomis ar penkiomis val. miego ir apriboti savo gyvenimą keturiomis ligoninės sienomis. Dr. Vilinskaitės dienos maždaug vienodos: 7:00 val. ryto: rytiniai vizitai: 8:15—3:00 — operacijos; 3:00—4:00 — pagrindiniai vizitai; 5:00—6:00

korespondentui ir apie savo asmeninę gyvenimą. Esamose sąlygose ji gali skirti tik mažą laiko savo socialiniams reikalams. Ji mėgsta muziką, baletą ir pati skambina pianinu. Nenorėtų būti vien tik daktarė, taip kaip nenorėtų būti vien tik kieno nors žmona. Dr. Vilinskaitė norėtų, kad "vedybos ir karjera viena kitai nepakenktų". Sunkus ir įtemptas darbas, siekiant savo tikslo, verčia bent laikinai daug ko išsižadėti, nors dr. Vilinskaitė nieku nesiskundžia. Straipsnis laikraštyje baigiamas jos žodžiais: "Aš mėgstu savo darbą, kad viskas yra miela. Didžiausias atpildas yra matyti ligonius, kurie atėjo sirgdami, o grįžta sveiki".

Kol neatranda svetimieji...

Mums lietuviams yra didelis džiaugsmas, kad dr. Vilinskaitė buvo atrasta "The Washington Star" laikraščio ir plačiai išgarsino lietuvių vardą Amerikos sostinėje. Dar maloniau yra žinoti, kad ji neužmiršo savo gimtosios kalbos, skaito lietuvišką spaudą ir visa dvasia yra nuširdi lietuvaitė. Vis dažniau pasitaiko atvejų, kad mes savųjų neatrandam toli, kol jų neatranda svetimieji. Daug sėkmės linkime jai darbe ir gyvenime.

Jadvyga Paukštienė

Motinių motina (aliejus) Iš parodos Hartforde, Conn.

STOVYKLOS, MOKSLAS IR SENELIAI

Visiems mums rūpi, kad mūsų seserys, dukterys ir būsimos žmonos būtų gerai išauklėtos. Matom, kaip sunku šių dienų jaunimui apsisaugoti nuo blogų įpročių. Daug kas siejasi, kad jaunimas nemoka tinkamai sunaudoti savo laisvalaikio.

Jaunų mergaičių problemomis rūpinasi ir joms pasiūvenčia tam pasiruošusios M. N. Pr. Seserys — visiems žinomos Putname seselių grupė. Vasarą jos priima mergaites 8—16 metų amžiaus ir 4 savaitių stovyklą Putname (šiemet stovykla prasideda birželio 27 d.) ir 2 sav. stovyklą Dainavoje, prie Detroito.

Ziemos metu Putname jos laiko bendrabutį, kur mergaitės gyvenamos lanko aukščiausią mokyklą ar kolegiją ir bręsta budrioje, sveikoje lietuviškoje globoje labai priimanomis sąlygomis.

Kam šis klausimas įdomus,

Paštininkės

Užliarmuoti bei susirūpinę tarnautojų trūkumu ir ryšium su tuo pašto pristatymo sulėtėjimu Londone, britų pašto vadovybė siūlo griežtiau naujos priemonės — pasamdyti nors laikinai moteris. Daugiau kaip 1,000 paštininkų atsisakė nuo savo darbo Londone šiais metais, dar prieš prasidedant pašto streikui, kurio rezultatas buvo — 6½% algos pakėlimas. Tačiau pašto darbininkų unikalia grėžtai priešinas paštininkų pasamdymo idėja.

visas informacijas galės gauti kovo 28 d. J. Centre per M. N. Pr. Seselių rėmėjų seimą. Ten susipažinsite su atvykusiomis seselėmis ir pasikalbėsite: 10

D. Augienė

Stovyklaujančios mergaitės ir seselė Cordija pušynėly

VASARIO 16-TOSIOS ATGARSIAI

Šiemet, kaip ir kiekvienais metais, Chicago Lietuvos moterų klubas iškilmingai minėjo Vasario 16-sios šventę. Arti šimto narių ir jų viešnių susirinko į naują "Beverly House" banketų salę trečiadienį, vasario 17 d. Komiteto narės: Adelina Kučinskienė (Kutchins), Marija Rudienė, Elena Allen (Ališauskienė) ir Felicija Nausėdaitė - Gilmore papuošė stalus gėlėmis ir lietuviškų spalvų saldainių dėžutėmis. Prie kiekvienos vietos buvo padėtos Kučinskienės dukrėlės Longinos specialiai pagamintos programos. Viršelyje didžiulėmis raidėmis žodis LIE-

TUVA; po juo Vytauto Didžiojo laikų Lietuvos žemėlapis ir žemai — klubo antspaudas, papuoštas rūtomis.

Pirmininkė Genovaitė Giedraitienė, priminus šventės reikšmę ir dabartinę Lietuvos būklę, pakvietė visas sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnus. Akompanavo Aldona Brazienė. Bevalgant, restorano savininkas atnešė didžiulį, suirpyzinį tortą, kurio viršuje matėsi žodžiai: "Lithuanian Independence".

Pirmininkė jautriai pagerbė seseris Emiliją Eudeikienę ir Oną Biežienę, kurių sūnūs žuvo kare, kovose už laisvę. Joms prisegta puokštelė gėlių.

Tolimesnį popiečio rikiavimą pirmininkė patikėjo buvusiai klubo pirmininkei Marijai Rudienė. Viešnios dainininkės Kristina Bertulienė ir Eleonora Zapolienė padainavo solo: Kur bakūžė samanota, Tėvynės manoji, Oi, kas sodai, Kur tas šaltinėlis; ir abi duetu — Pasiilgimas ir Nesek sau rožės prie kasų. Joms akompanavo pirmininkė G. Giedraitienė.

Klubo garbės pirmininkė, Lietuvos generalinio konsulo žmona Juzė Daužvardienė, tradicinę kalbėtoja, pabrėžus Vasario 16-sios svarbą, nuvedė klausytojas į senąją Lietuvos praeitį, į Kęstučio ir Birutės laikus, apibūdindama L. D. Kunigaikštienę Birutę ir tų laikų lietuvių gyvenimą. Birutę pristatė gražiausios kilnios lietuvis pavyzdžiu, višoms sektinai. Baigdama J. Daužvardienė 20-ą klubui Nepriklausomybės šventės kalbą

Moteris žmonijoje ir Bažnyčioje

Vyskupas Gerard M. Coderre (59 metų amžiaus, Kanadoje), kalbėdamas Tarėjų salėje, reikalavo stipraus ir tikro moters rolės pabrėžimo. "Dievas sukūrė moterį savarankia asmenybe", sakė jis, "ir dėl to ji turi tikrai specifinę rolę žmonių bendruomenėje ir Bažnyčioje, ypač gražiai besireiškianti mokyje, ligoninėse darbe, socialinio patarnavimo ir pan. srityse". Vyskupas džiaugėsi, kad moteris pradeda suprasti savo garbingą, Kūrėjo jai skirtą, vietą. "Šis moters garbingumo pripažinimas žymi didelį žingsnį pirmyn žmoniškumo evoliucijoje", kalbėjo vysk. Coderre.

Be tikro moters prisidėjimo,

žmonių bendruomenė ir net Dievo karalystė negalėtų pasiekti savo pilnumo, galutinio Dievo plano įvykdymo. Moteris apdovanota dvejopom — gamtinėmis ir antgamtinėmis dovanom, kurios specifiškai tik jai priklauso. Iš to išplaukia, kad ji turi labai svarbų vaidmenį, realizuojant Dievo planą.

Šiame ypatingame istorijos periode Bažnyčia turi skatinti vyrus dėti visas pastangas, kad moteris atsiųktų jai deramą vietą žmonių bendruomenės ir taip pat Bažnyčios gyvenime. Dievas ir vyrui, ir moteriai skyrė ypatingą atsakomybę Bažnyčios gyvenime; Jis yra pašaukęs juos abu tai pačiai amžinai palaimai.

IŠ MOTERŲ PASAULIO

* Magdalena Avietėnaitė, buvusi laisvos Lietuvos respublikos užsienio reikalų ministerijos svarbi pareigūnė, ELTOS direktorė, spaudos departamentų direktorė ir t. t., paskutinį dešimtmetį buvusi Manhattanville College of the Sacred Heart bibliotekos konsultantė ir kolegijos dėstytoja, neseniai išėjo pensijon ir apsigyveno Nek. Pr. M. seserų vienuolyno Putname, Conn., sodyboje.

M. Avietėnaitė, grįžusi iš JAV, visą Lietuvos nepriklausomybės laikotarpį nepaprastai dideliu atsidėjimu dirbo Lietuvai, ne tik būdama užsienio reikalų

ministerijoje, bet ir visais kitais būdais, ypač reikėsi spaudoje, kultūrinėse bei žymiosiose moterų organizacijose, skaudų serijoje ir kt.

Sovietams okupavus Lietuvą, tremtyje visai ir visa energija dėjosi prie darbų, kurie reikalingi kovai už Lietuvos laisvę.

Išėjusi pensijon, M. Avietėnaitė nesėdi rankų sudėjusi; ji pertvarko moderniškai vienuolyno biblioteką prisideda prie seserų spaustuvėje spausdinamų leidinių taisymo ir pan. Ji yra judri, darbšti ir gyvena rūpestis, kurie liečia visus lietuvius.

SENOVIŠKI SKLINDŽIAI

STEFANJA STASIENĖ, Cleveland, Ohio

Užgavėnės Lietuvoje buvo gana triukšmingos papročiais, o jau valgyti tą dieną tai ir galvo nebuvu. Paprastai būdavo sakoma, jog šią dieną reikia mėsos valgyti 12 kartų, nes tada užteksią jos ir per visus metus.

Na, ir prigaminavo šeiminiškės įvairių ir riebių valgių, kaip antai: šuipinį su kiaulės galva

tu, 3 puodukus pieno, 1 pakelį mielių, 3 kiaušinius ir pagal skonį druskos, cukraus.

Pusę griekinių miltų užplikyti 1 puoduku verdančio pieno. Kai ataus, įpilti pusę kvietinių miltų, 1 puoduką pieno su cukrum, ištrintas mieles ir gerai išplakus leisti pakilti. Paskui įdėti išplaktus trynius su trupučiu cukraus, sudėti likusius miltus,

Amžinųjų darbų tęstinumas...

Piešinys Matildos Stasaitės

ar uodega, lašiuočių, vėdarų, kugelio, kiunskio (šutinis), pam puškų, lietinių, sklandžių (blytų)...

Daug šių valgių jau išnyko ir jų vardai paliko tik mūsų literatūroje. Tačiau, kai kurie vis dėlto dar gyvi ir mūsų jaunimo mėgiami. Štai, kad ir sklandžiai (blynai).

Imti: 4 puodukus griekinių miltų, 2 puodukus kvietinių mil-

pilstelti daugiau pieno ir gerai išplakti. Vėliau sudėti išplaktus baltymus, palengva išmaišyti ir leisti pakilti. Kepti gerai riebaluotoj keptuvėje gana didokus, apvalius sklandžius. Iškepus sudėti vieną ant kito ir palaistyti sviestu. Tinka su grietine.

P. S. Čia duotas senoviškų sklandžių receptas. Nors užgavėnės jau praėjo, bet sklandžiai tinka valgyti ir gavėnijoje. Besilaikantiems dietos ir daugeliui vengiant riebalų, keptuvėje sveikiausia vartoti aliejų. Taipgi vietoje sviesto moderniosios šeiminiškės, kur reikia, perpila sirupu ar kuo kitu.

Dievui turėk širdį kaip vaiko, žmonėms turėti motinos širdį, o sau — teisę.

AUKSĖ

— Šv. Paschalis

Chicago konsulinio korpuso ponios, dalyvavusios viename Chicago Lietuvos moterų klubo pobūvyje. Sėdi iš k. į d.: Bolivijos konsulė ponija Alicia Flix de Taender; Islandijos konsulo žmona Kristina Helgason; Paragvajaus vicekonsulė ponija Maria Cabrera de Adler. Stovi iš k. į d.: Panamos generalinė konsulė ponija Angela Munoz de Lew; konsulinio korpuso dekanė — Kinijos generalinio konsulo žmona ponija Pearl Sia; Lietuvos generalinio konsulo žmona Juzė Daužvardienė; Irena Radvilaitė-Balzekienė